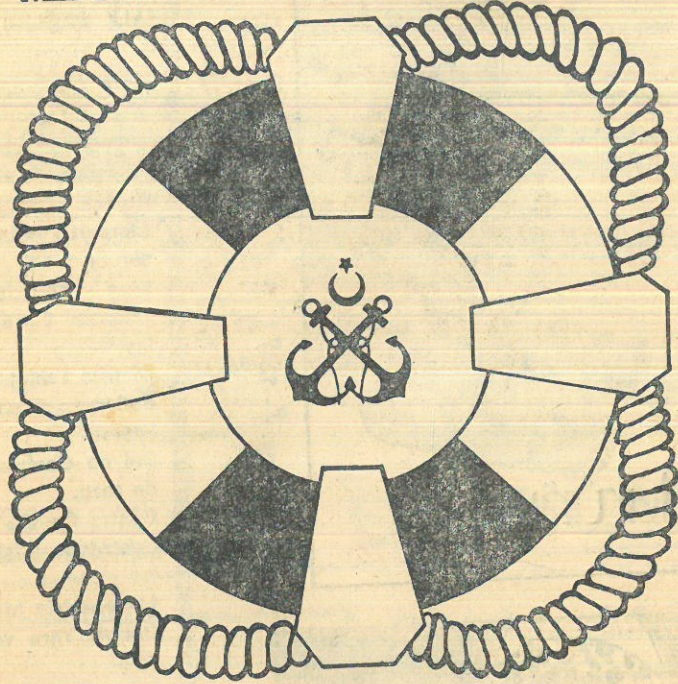


DENİZCİLİK BANKASI T.A.O.



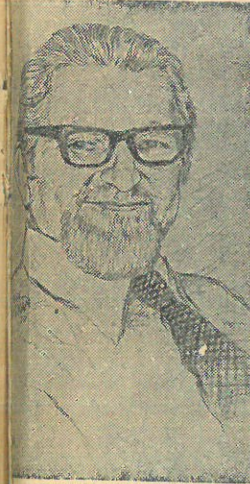
BANKACILIKTA
VE
SEYAHATTE

SÜRAT
EMNİYET
KONFOR
TECRÜBE
GÜVEN

(Basın: 60017 — 131)

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

ARALIK 1979



İHSAN HINÇER
SÖZEL SAYISI
II

İÇİNDEKİLER:

Hınçer'in Bıraktığı Halk Kültürü Belgeliği . . .	Prof. Dr. C. Orhan TÜTENGİL
İhsan Hınçer Söylenir . . .	Şeref TAŞLIOVA
Halkbilimimizin Unutulmaz Emekçisi . . .	Kâzım YEDEKÇİOĞLU
İhsan Hınçer ile . . .	Muzaffer UYGUNER
Konya'dan İhsan Hınçer İçin . . .	Hacı Selçuk ES
Bizi Bırakıp Nerelere Gittin . . .	Haşim Nezih OKAY
Değerli Bir Dostun Ardından . . .	Kâmil Nizam BIGALI
İhsan Hınçer'e . . .	Aslı BACI
Folklorumuzun Dev Adamı Göçtü . . .	Mehmet GÜKALP
İhsan Hınçer'in Ölümü . . .	F. Kemal ÖGÜTÇÜ
İhsan Hınçer'i de Kaybettik . . .	Ferit Ragıp TUNCOR
İhsan Baba ile Ondört Yıl . . .	Üstün GÜRTUNA
Hınçer ve Türk Halk Oyunları . . .	Abdi İPEKÇİ
Sevgili Adaşım İhsan Hınçer . . .	İhsan Coşkun ATILCAN
Bir Yaprak Daha Düştü . . .	Gülali AYDINOĞLU
İhsan Hınçer'e Saygıyla . . .	Saffet UYSAL
Hınçer'in Dergimizde Çıkan Yazıları . . .	Nursel HINÇER
Hınçer'in Ardından . . .	Mahmut SURAL

SAYI : 365

LİRA : 10

İSTANBUL'DA AYDA BİR DEFA ÇIKAR HALK KÜLTÜRÜ DERGİSİ

20 Mart 1981

TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI

KURULUŞU : AĞUSTOS 1949

AYDA BİR DEFA İSTANBUL'DA ÇIKAR HALK BİLGİSİ DERGİSİ

KURUCUSU : İHSAN HİNÇER

No. : 365

ARALIK 1979

YIL : 31 — CİLT : 19

050 + 390

HİNÇER'İN BIRAKTIĞI HALK KÜLTÜRÜ BELGELİĞİ

Yazan : Prof. Dr. Cavit Orhan TÜTENGİL

Aşağıdaki yazı, 7 aralık 1979 tarihinde a'çakça bir saldırı sonucu öldürülen Prof. Dr. Cavit Orhan Tütengil'in son yazısıdır. Kendisi ile ölümünden bir gün önce telefonla konuşmuş ve Babamız için yazdığı yazıyı ertesi sabah üniversitedeki odasından almak üzere randevulaşmıştı. O sabah üniversiteye gittiğimizde birkaç saat önce öldürüldü. Gününü öğrenince kulaklarımıza inanamadık. Türk iktisat ve sosyoloji alanlarının en değerli kişilerinden olan Cavit Orhan Tütengil'in kaybı, acımızı bir kat daha arttırmıştır.

Tütengil'in, yazısının başında kaynak olarak bahsettiği büyük şairlerimizden Behçet Necatigil de 13 kasım 1979 da aramızdan ayrılmıştı. Bu yazı, birbirini tanıyan ve seven üç değerli insanın yirmibeş gün içinde arka arkaya ebediyete intikal edişleri açısından ilginçtir. Türk kültür ve sanat dünyasının bu üç seçkin kişinin aziz ruhları önünde bir kez daha saygı ile eğiliyoruz.

T.F.A.

Behçet Necatigil'in «Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü» (İstanbul 1978, dokuzuncu baskı) adlı değerli araştırmasını İhsan Hınçer maddelediğini okuyanlar şu satırlarla karşılaşılır: «Günümüz yazarlarından, folklorcu, doğ. 1916 Konya İstanbul'da Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi (1940), o tarihten günümüze İstanbul Belediyesi'nde memurluk yapan Hınçer, şimdi Belediye Varidat Tahakkuk Müdürü'dür (1974) Önceleri şiir yazdı, iki şiir kitabı çıkardı: **Türklük Bir Yanardağdır** (1936), **İstiklâlimin Menkibesi** (1937). Öğrencilik yıllarında Halkevleri'nde başladığı folklor çalışmalarını, kurucularından olduğu, ilk folklor derneğimiz Türk Halkbilgisi Derneği'nde hızlandırdı. Bugün de çıkmakta olan, aylık **Türk Folklor Araştırmaları** (ilk sayı: 1 ağustos 1949) dergisiyle tanındı», (1).

11 Kasım 1979 günü İstanbul'da ölen İhsan Hınçer, Halkevlerinde başlattığı çalışmalarını, kurucuları arasında bulunduğu bir dernekte örgütlendikten sonra, ölümüne kadar kesintisiz olarak yayımladığı bir «Halk Bilgisi Dergisi»ye perçinleyen sayılı «folklorcu»larımızdan biri olarak dünyamızdan ayrılmaktadır.

İhsan Hınçer'in dikkati çeken yanı, yaşamını bütünüyle verdiği halk kültürü alanında «öplü» kişiliğiyle folklor çalışmalarına gönül vermiş aydınları bir imeceye koşarak, 30 yılı geride bırakan bir «süreklilik» simgesi olan «**Türk Folklor Araştırmaları**»nı yayın hayatımıza armağan etmiş olmasıdır. Büyük ilgiyle karşılanan yönettiği dergi, kısa sürede yurt dışında da yankılar uyandırmakta gecikmemiş, içeride olduğu kadar dışarıda da Türk folklorunun çe-



20 yılı aşkın tecrübenin ürünü.

KE
Çanakkale Seramik
"fayans atlan inça"

Merkez: Tersane Cad. Hediye Sok. Seramik Han
Karaköy-İstanbul. Tel: 43 03 55

Galerilerimiz:
İstanbul: Büyükdere Cad. No: 68, Mecidiyeköy
Tel: 66 03 90-66 38 94
Ankara: Atatürk Bulvarı, No: 193, Kavaklıdere
Tel: 18 75 95
İzmir: Lozan Meydanı, No: 3, Tel: 13 22 38

Çanakkale Seramik Fayansları

TSA
garantilidir.

CEVİJANS

(Folklor : 132)

alanlarına eğilenler için güvenilir bir kaynak olmuştur.

Derginin ilk sayısına 1949 yılında yazdığı Türk Folklor Araştırmaları'nı Niçin Çıkarıyo- başlıklı önsözde söyledikleri, tasarladığı adım adım gerçekleştirdiğini ve umutları boşa çıkmadığını ortaya koymaktadır:

«Türk Folklor Araştırmaları dergisini çıkar- takı gayemiz, memleket folkloruna hizmet ek ve bu ilim şubesi ile uğraşanları, bir der- kadrosu içinde toplamaktır.

Folklorumuzun, bir yandan toplama ve araş- ta devrine devam edilirken, bir yandan da if ve tahlil devrine girmek zamanı gelmiş-

Türk Folklor Araştırmaları dergisi progra- mın birinci maddesi, ciddi ve ilmi bir mesai

İHSAN HİNÇER SÖYLENİR

Eli kalem tutup yazı yazanın
Dillerinde İHSAN HİNÇER söylenir
Anadoludaki nice Ozanın
Tellerinde İHSAN HİNÇER söylenir

Çok gözler yazıya bakınan zaman
Davulcu çomağa dokunan zaman
Türk Folklor dergisi okunan zaman
Ellerinde İHSAN HİNÇER söylenir

Dostlar yığnağında irfan içinde
Âşıklar meşk eder devran içinde
Bundan sonra geçen zaman içinde
Yıllarında İHSAN HİNÇER söylenir

Halayında zeybeğinde barında
Anadolumuzun topraklarında
Sanat ağacının yapraklarında
Dallarında İHSAN HİNÇER söylenir.

ŞEREF TAŞLIOVA getirdi dile
Dost için göz yaşım karıştı sele
Âşıklar benzermiş dertli bülbüle
Güllerinde İHSAN HİNÇER söylenir.

11 Kasım 1979
Şeref TAŞLIOVA
Karslı Halk Ozanı

yapmaktır. Yolumuzun, çetin ve meşakkatli ol- duğunu biliyoruz. Maddî ve manevî bütün zor- lukların yolumuz üzerine dikileceği şüphesizdir.

Fakat biz, bunları yenmek ve ciddi bir ça- lışma yapmak için evvelâ bütün folklorcuları- mızın ciddi ve mesai mahsulü yazılarına güve- niyor, sonra da yolumuzun zengin ve misilsiz bir hazine kadar geniş olmasından kuvvet ali- yoruz». (2).

Derginin ilk üç sayısında yer alan üst baş- lıklar «tasnif devri»nin başlatıldığını da vurgu- lamaktadır: Araştırmalar - Halk Edebiyatı - Ef- saneler - Etüdler - Olaylar Karşısında - Folklor'da Metod - Hayvancılık - Millî oyunlarımız - Bibliyografya - Derlemeler - Oğuzlama - Müzik Folkloru - Tetkikler - Anadolu Folkloru - Ilgın Folkloru - Türklerde Halk ve Tabiat - Masal - Folklor Hakkında. Giderek bu üst başlıklar halk kültürünün bütün alanlarını ve dallarını kapsa- mış, yöresel olandan ülkesel olana doğru folk- lor konularımızın bir dökümü sağlanmıştır

Otuz yılı aşan bir çalışmanın ürünü olan «Türk Folklor Araştırmaları» koleksiyonu, ülke- mizdeki halk kültürü araştırmalarını derleme ve toplama aşamasından, sınıflama ve çözümlene- aşamasına ulaştırmış, bilimsel araştırma yolun- da uzun mesafeler aşılmıştır. İhsan Hınçer'in çevresinde toplanan bir halk kültürüne gönül verenler kadrosu, derleyicisinden bilim adamına kadar, çok değerli bir «Halk Kültürü Belgeligi» oluşturmuştur. Elbette bu oluşumda, 1949 yı- lında «Sahibi ve Yazı İşlerini Fiiilen İdare Eden» olarak başlatıp «Kurucusu» evresine ulaşan İh- san Hınçer'in büyük payı vardır.

Üzerinde durulması gereken önemli bir nokta da, XIX. cildine ve 31. yılına başlamış olan «Türk Folklor Araştırmaları»na İhsan Hın- çer'in kazandırdığı sürekliliğin onun yaşamına bağımlı olmadığıdır. Yıllardır «Yazı İşlerini Fii- len İdare Eden Sorumlu Yönetmen» olarak, Sos- yoloji öğretiminden geçen oğlu Bora Hınçer, babasının bugünlere ulaştırdığı ortak-birikimi sürdürmeyi bilecektir, İhsan Hınçer'in yakınları ve dostları kadar, «Türk Folklor Araştırmaları» dergisinin yazarları ve okuyucuları da en büyük teselliyi, 1949 yılında başlatılan bilinçli çalış- manın sürekliliğinde bulacaklardır.

1) Necatigil'in adı geçen kitabı, s. 155.

2) Bk. Türk Folklor Araştırmaları, Yıl 1, sayı 1, s. 1 (Ağustos 1949).

Otuz Yıllık Hizmetin Ardından :

HALKBİLİMİMİZİN UNUTULMAZ EMEKÇİSİ

Yazan : Kâzım YEDEKÇİOĞLU

İhsan Hınçer adı, Türk halkbilimi ile eş an- lam taşır desem bilmem abartıcı bir laf etmiş olur muyum?

Halkbilimimiz, kuşkusuz çok büyük, çok derin, çok zengin. Kişi aklını karıştırarak, şa- şırtacak denli bir gömü. Onun gün ışığına çı- kartılmasında çalışan gönül erlerinin uğraşlarını dergide aralıksız otuz yıl sergilemek de gömü- nünkine eş bir değer anlamına alınamaz mı?

Tam otuz yıl, iç gıcıklayıcı dürtüler ye- rine halkbilimin donuk, gösterişsiz incilerini ser- gilemek... Onu yapan kişinin gerçek övgüye hak kazanmasının en güçlü nedenidir kanımca. Onun için İ. Hınçer'in kişi olarak saygınlığı, sevimliliği, göreve bağlılığı, dürüstlüğü, çalışkanlığı, azmi, yetenekliliği... v.b. —ki bu yönleri ayrı ayrı bi- rer inceleme ve saptama konusudur— bir yana, onun kültürümüze olan bu otuz yıllık hizmet, tüm niteliklerinden üstündür, büyüktür, unu- tılmazdır. Ve değerinin odağıdır.

Bir dergi çıkarmanın, onu yaşatmanın ne demek olduğunu başımdan geçtiği için çok iyi bilirim. Çoğu ayları çift sayı olarak vaktiyle (Yeni Erciyes) 1, etten kesip ulayarak ne zah- metlerle, ne sıkıntılarla dört yıl ancak yaşata- bildim... Sıkıntıya yalnız ben katlınsam, neyse ne. Bütün ev halkı, horanta da benimle birlikte katlanıyordu. Özel bir idarehanen, sekreterin, yardımcın yok. Paketler matbaadan eve getirilecek. Ev halkı sofraya oturuyor gibi yere halka olacak. Biri katlayacak, biri bantlayacak, biri pullayıp adres yazacak. Biri de abonelerini göndermemişlere gidecekler basılı mektup ve havale kağıdı yerleştirme ve abone defterine bakıp işaretleme işini yapacak. Paket sabahle- yin postaya verildikten hemen sonra gelecek sa- yı için hazırlığa başlanacak. Yazı istenecek yer- lere mektuplar yazılacak resimler temin edilecek. Matbaaya, klişeciye para ödenecek.

Mizanpajdı, iki kez tashihti, gelen yazıların daktilo edilmesi idi... Bunlar da ayrı bir dert. İhsan Hınçer'in «beşinci evlâdı» olan Türk Folklor Araştırmaları'nın uğraşı da benim Yeni Erciyes'inkinden pek farklı değilmiş. Bu tati- çile kolay kolay herkesin çekeceği cinsten de- ğil. Tutku ister, özveri ister.

Şimdi dileğimiz, İ. Hınçer'in toprak ömrü- nü Tanrı'nın dört evlâdına, eşine, kardeşine



İhsan Hınçer, Ağustos 1951'deki bir toplantı sonrasında, ülkemizin ünlü müzikolog ve folk- lorcuları ile birlikte. Soldan sağa, önde: Halil B. Yönelken, Mahmut R. Gazimihal, Eflatun C. Gü- ney; ortada: Sadi Y. Ataman, İhsan Hınçer, Ca- hit Öztelli; arkada; Behçet K. Çağlar, Muzaffer Sarısözen, Raci Damacı, Cevdet Canbulat.

vermesi, beşinci evlâdı (Türk Folklor Araştı- rmaları)nı Bora ve Çora kardeşlerin yaşatması, baba anısı ve «belgüzarı» nı sürdürmeleridir.

**

Ayda, iki ayda bir mutlaka Dairesine uğ- rar, bir çayını içer; evrak imzalatmaya gelen gi- den görevlilerden, telefonla talimat vermeler- den ve diğer ziyaretçilerden başını alabildiği oranda söyleşide bulunurduk. Son uğradığımda evinde hasta yatıyor olduğunu öğrendim ve er- tesi günü yoklamaya gittim. Kırk gün kadar önce ameliyat olmuş.

Ameliyattan sonra sakal koydurmuş. O da yüzüne o denli yakışmış ki. Kalın çerçevesi gözlükleri o munis gözlerini tahrirlerken, pem- be yanaklarını da, akı çok, kırçıl sakalı çevrele- miş ve yüzüne, evinden dışarı çıkmayan, ken- dini namaza niyaza vermiş mü'minin nuruna benzeyen bir parlaklık gelmiş. Sönüş öncesi son anda kıvılcımda hasıl olan parlaklık, doğa va- sasını İ. Hınçer'e de uygulamakta imiş herhalde.

Ondan sonraki haftalar yine uğradım, gide-

Kendisini Folklor'a Adamıştı :

IHSAN HİNÇER İLE

Yazan : Muzaffer UYGUNER

Hinçer ile ne zaman tanıştığımı anımsayayım. O kadar yıl geçti ki aradan. Cahit Öztelli tanıştırmıştır, belki de bir arası. Bunun önemi yok elbette. Birlikte Türk Kurumu denetçiliği yaptık uzun süre. Der-yazılar gönderdim. Konya Âşıklar Bayramı'nda yanyana oturup yargıcılar kurulu üyeliği yaptık.

Dil Kurumu denetçisi olarak İstanbul'dan geldi her seferinde. Kararlaştırdığımız günün sonunda trenden iner, yapılacak işleri var ise yapar; sonra buluşurduk Dil Kurumu'nda. Görev yaptığımız yıllar boyunca üçüncü başkanlığımızın kim olduğunu, kimler olduğunu anımsayamadım şimdi. Üçümüz buluşur hep arıncıya geliriz. Ne kadar iyi anlaşırız dedim. Hiçbir zaman ters düşüp derdimizi kırdığımız olmazdı. Görüşlerimiz aykırılıklarda olmasa da bir yerde birleşirdik. Anlaşmalarımızda sanırım ödün vermezdik; ruhanın üzerinde karara varırdık.

Akşam yemeğine ya bize geliyordu ya da Öz-nin evine giderdi. Bakardım, bir gelişinde yemekte yemek yerse öbür gelişinde bizde yer-Çeşitli konular üzerinde geliyordu konuşma-ız. Çoğunlukla Belediye gelirleri yasasının

gelişim zamanlar telefon'a aradım. Sonuncu fondu:

— Odanın içinde dolaştırdılar, şükür ayağa atım, ziyarım yok; yarın da yazlığa Florya'ya yoruz. Dedi.

Acil şifalar ve iyi tatiller diledim. İki gün ra benim de Kayseri'ye yolcu olduğumu dedim. O bana «Güle güle!» dedi, ben de «Güle güle!» dedim. Bu, meğer son konuş-mamız, birbirimize son sözlerimiz olacakmış.

Kurban Bayramında annesiyle beni almaya en kızım benimle ilgili İstanbul'a ait bilgi ve- en «İhsan Bey sizi aradı telefonla; Kayseri'de uğunuzu söyledim.» demişti. Dönüşümün day-yol yorgunluğu ve ezginiğini çıkaramadığım eri gününde, aramaya fırsat bulamadan kara- eri yetiştirdi gazeteler.

Her şey bir varmış bir yokmuş olup çıktı. kepek tükendi. Tanrı nur içinde yatırsın. Şu ortama keneşi tükenip de ayağını uza-

çıkmasından yakındı. Türk Folklor Araştırmaları hakkında konuşurduk. Basılmayan bir yazımı sorardım; bekliyor derdi, Bir yenisi gelmeyince basmazdı eski yazıyı. Ardında, yazarlarının basılmamış birer yazısını bırakıp gitmiştir mutlaka.

Gençliğinde şiirler yazmıştı. Halk şiirimizi, âşıkların yazını iyi bilirdi. Yargıcılar Kurulu üyeliği yaptığımız zamanlarda, çok titiz davranırdı. Her âşıkı tek tek değerlendirir, karşılıklı atışmalarda yeni buluşlar üzerinde dururdu. Bazıları üzerinde konuşurduk; gerçek âşık ile ağızdan dolma olanı ortaya koyardı. Ödüllendirme konusunda görüşleri vardı; ama onun ve benim görüşlerimiz de uygulanmazdı pek.

Konya folklorunu iyi bilirdi. Eski kadın oynatma geleneğinin en ince ayrıntılarını ondan dinlemiştim. Kendisi de katılmıştı bu kadın oynatma âlemlerine. Hir çıkartmaları, hasıra sarmaları ne güzel anlatmıştı bana.

Yıllar boyu, kendini adadığı folklor konusunda çalışmış; derginin bütün yükünü omuzlamıştı. İlgisizlik gösterilmişti; yakınmış, gene de sürdürmüştü yayımını. Uzun ömürlü bu dergiy-le Türk folklorunun derlenmesini sağlamış, dün-ye yayı duyurulmasında en büyük övgüye hak kazanmıştır. Dergi, elbette onun anıtıdır artık.

ta uzata rahat döneğinde ölmek de her kula kolay kolay nasip olmayacak bir erişgenlik gibi-me geliyor. Tanrı koruyuculuğu sevdiğimizimizin ve sevenlerimizin üstüne olsun.

Cenazesine imrendim Hinçer'in. Eş dostu, sevenleri, koca kentin il bandosu; yıllarını verdiği uğraşısının Türk Halkbiliminin oyun türle-rini sınırlarımız dışında yabancı ülkelere beden-leriyle de tanıtan Folklor Ekipleri parmaklar üs-tünde taşıdılar tabutunu. Arabalar dolusu çelenk-ler, eşler, dostlar...

İstanbul burası. Kim kime dumduma olan yer. İnsanın kişiliğini toz eden yerde bu denli kalabalık. Kişiliğini diri ve yükseklerde tutma çabalarının ve kendilerini çevreye kabul ettiren hizmetlerin sahipleri için, İhsan Hinçer gibiler için, söz konusu değil elbette bu.

İşte imrenmem de benim burdan geliyor. «Ölürse ten ölür, canlar ölesi değil...» Anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Hemşehrisi'nin Kaleminden :

KONYA'DAN İHSAN HİNÇER İÇİN

Yazan : Hacı Selçuk ES

1933 senesi Sonbahar aylarındayız. Milletçe Cumhuriyetin onuncu yıldönümünü kutlama hazırlıkları içinde. Birgün komşumuz Fadim Hanım teyze telaşla bize gelerek şöyle konuştu:

— Duydunuz mu? Attar Oğlaktı Hasan efendinin dükkânında benzîn verirken teneke ateş alarak patlamış. İki torunundan biri ölmüş, diğeri ağır yaralı hastahaneye kaldırılmış dedi. İki gün sonra da Hastahaneye götürülen gencin ayağı kesilmiş dedi. Olay hepimizde üzüntü yarattı. Benzine karşı bir nefret uyandırdı.

1938 senesi ağustos ayı içerisinde bir gün bugünkü Gazi Lisesi karşısında bulunan evimizde kapı vurulmuş, açımız Şerif abla merhum yanımıza gelerek kapıda iki arkadaşımın beni çağır-dıklarını söyledi, gittim sınıf arkadaşım Kadınhanlı öğretmen merhum Bonmarşe Mustafa, yanında koltuk değnekli asabi mizaçlı bir gençle benden bazı isteklerini sordular. Bu genci İhsan Hinçer diye takdim etti. O günden sonra bu hemşehrimle karşılaştıkça selamlaşır, hal hatır sorar geçerdik. Aradan yıllar geldi geçti. Bir gün Kırkızı kütüphanesinin önündeki gazete ser-gisinde dergilerin isimlerini okurken gözüme TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI Dergisinin ismi ilişti. 25 kuruş verdim, ilk sayısını aldım, inceledim. Yakinen tanıdığım arkadaşımın çıkar-dığını gördüm, okudum, öğrendim. Bu dergiyi bu tarihten itibaren noksansız alıyorum. O zaman Konya'ya beş adet gönderiyorlarmış. Bir adedi satılır, diğerleri iade edilmiş. Bu bir ace-dini kim alıyor diye Celalettin Kişmir Kütüphan-e önünde beklemiş. Benim aldığımı görüp yanımıza geldi ve «Bu derginin çıkarılmasına vardım edelim» dedi. Bu olay o tarihten oniki sene evvelki bir olayı hatırlattı, anlatayım: 1937 senesi sonbaharındayız. Birgün Kırkızı Kütüphaneye girdim Türk Tarih Kurumunun çıkardığı BELLE-TEN dergisinin ikinci sayısını tezgahardan ist-dim. Az önde, arkası bana dönük olarak du-ran bir zat, kim bu dergiyi isteyen diye bana dönünce merhum Mehmet Ferit Uğurla göz-göze geldik. Beni tebrik etti ve bu dergiyi devamlı almayı tavsiyede bulundu.

Rahmetli İhsan'ın değerli dergisi bugün otuz yaşını bitirmiş, Askerliğini çoktan yapmış



İhsan Hinçer 1941 yılında.

levent bir delikanlı gibi karşımızda yaşantısını sürdürüyor. İşte bu derginin yaşantısıyla İhsan'ımızın hatırasını sürdürmekle teselli buluyoruz.

Osmanlı Devletinin kuruluşu 1299 tarihinden, Tanzimatın ilanı 1839 tarihine kadar geçen beşyüz kırk sene devam eden Divan Edebiyatı, bu tarihte yerini Tanzimat Edebiyatına bırakmış, bu edebiyatta Servet-i Fünun dergisi yayını ile etrafına topladığı yazarlar ile Servet-i Fünun edebiyatı doğmuştur. Bu edebiyat da 1908 İkinci Meşrutiyetle Genç Kalemler dergisi yayını ile yerini Milli Edebiyata terk etmiş, bu edebiyat da bence yerini Cumhuriyetin ilanından yirmi altı sene sonra Halk Edebiyatına yani Halkın rengini belirten Folklor'a bırakmıştır. İşte Türk Folklor Araştırmaları dergisi İhsan Hinçer'in öncülük ve kuruculuğu ile edebiyatımızda yeni bir çığır açmıştır. Bu dergi yurdun çeşitli yerlerinde yaşantısını sürdüren halk ozanlarını tanıtmış ve bir araya toplamıştır. Bu da yine İhsan Hinçer'in sayesinde.

1970 senesinde Konya Âşıklar Bayramı ihtifalinde birgün İş Bankası arkasındaki Turizm

: İnsan İhsan Hınçer :

BİZİ BIRAKIP NERELERE GİTTİN

Yazan : Haşim Nezih OKAY

Vefalı dostum, insan kardeşim Hınçer,

Bizi bırakıp gideli şaşkına döndük. Bir en dostu, bir aziz insanı, bir fikir kahramanını vakitsiz kaybetmenin şaşkınlığı anlatılabilir mi? Sensiz olmanın acısını halâ içimize sınırlanıyoruz.

Bizi yarım bıraktın, yarı tarafımızı alıp git kardeşim. Seni andıkça içimize çöken acıyı, nılmaz ağrıyı nasıl dindirebileceğimizi bilemeziz. 40 yıl önce beraber çıktığımız Halk Yolları yolundaki çalışmalarda bizleri böyle uykü bırakıp gitmeye nasıl razı oldun?

Sanki hayat mücadelesinde bizim için tek düşüncün. En büyük yokluklar, en büyük imkânlar karşısında bile bir an savaşı terketmeye dergimizi yaşıtmak için ne insan üstü çabalarla, ne bitmez tükenmez çabalar harcadın. Bunu yarım vücudunla ve hiç yanından ayrılmadığın vefakâr deşneklerine dayanarak yaptığın bu yaptıklarını kim yapabiliirdi acaba? Hem ne kadar başarılı olarak.

Feleğin bu acımassız, bu merhametsiz davranışı ve genç yaşta bir bacağını alıp götürerek tek bacakla yaşamaya mecbur edilişi bile gülmeye, enerjinden en ufak bir eksilime yapmaya ve her davranışında daima bizden önce düşünken en ufak bir şikâyetini bile duyan ol-

su önünden geçerken orada toplananlardan beni işaretleyip yanına çağırdı, gittim. İhsan merhum, Aşıkların bir kısmıyla resim çekilirmiş, bu arzusu yerine geldi. Bana da fotoğrafı göndermek nezaketinde bulundu.

1975 senesi Ekim ayındayız. Konya Turizm Komisyonunun düzenlediği ULUSLARARASI FOLKLORE VE HALK EDEBİYATI SEMİNERİ dolayısıyla Hınçer de Konya'da bulunuyordu. Bir gece Mazhar Sakman'ın evinde düzenlenen, Konya'da Yıldırım Çınar'ın da bulunduğu bir eğlence gecesine İhsan Hınçer de geldi. Sabaha kadar oturup çaldık, eğlendik. Ayılırken İhsan merhum yanıma geldi.

manıştı.

«Kaden» demiştin kardeşim ve mücadelede böyle bir ruh gücü, ruh kuvveti içinde devam etmiştin.

Ne yazık ki yolun sonuna varmadan bir başka canavar seni aramızdan aldı, ona yenildin. Evet kardeşim başka çaren yoktu, tam bir yıl bu amansız hastalıkla pençeleştin.

Seni, ölümünden bir iki gün önce bir türlü dinmeyen ve insan tahammülünü aşan ağrıların, dan kıvrana kıvrana konuşurken, hastalığına karşı gösterdiğin metanet ve gücü büyük bir acı içinde gördükçe ne yapacağımızı bilemez olduk. Bir ara «Evlatlarım kadar kıymetli bildiğim derginin benden sonra devam edememe ihtimalini düşündükçe kahroluyorum» demiştin. O söz de bizi içimizden yaralamaya yetmişti.

Şimdi sana söz veriyoruz, sen müsterih uyu kardeşim. Evlatların ve dostların otuz yıl, bin türlü mahrumiyetlere katlanarak yaşadığın derginin devam ettireceklerdir.

Her yıl toplayıp toplayıp başlarına geçerek onları başka diyarların, başka milletlerin festivallerine götürdüğün yavruların da hiç bir zaman seni unutmayacaklar ve her vesileyle seni minnetle anacaklardır.

Ruhun şad olsun.

Boynuma sarıldı, öptü. «Ağabey, sizin böyle çaldığınızı bilmiyordum. Çok teşekkür ederim, inşallah bunu tekrarlayalım» dedi. Son sözü şu olmuştu: «Dergiye yazı göndermeyi unutma, beklerim.» İşte merhumla son görüşmemizin bu olduğunu Cenabı Hakdan başka kim bilirdi? Bizler dergiye yaşadığımız müddetce yazı göndermeye devam edeceğiz. Burada tesellimiz, Ulu Tanrının rahmetini İhsanımız üzerinden eksik etmemesinden ibarettir. Hınçer ailesine ve bütün TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ mensuplarına baş sağlığı dilerim.

Not: Bu yazı, 14 Kasım 1979 da «Yeni Konya» gazetesinde yayınlanmıştır.

Hiç Bir Zaman Unutulmayacak :

DEĞERLİ BİR DOSTUN ARDINDAN

Yazan : Kamil Nizam BİGALİ

Bir insana, kaybettiği çok sevdiği bir kimse ardından yazı yazmak kadar zor gelen bir şey yoktur. Fakat bu zor işi, bir görev ve bir vefa borcu olarak yapmak zorundayım.

İstanbul Belediyesinin Varidat Tahakkuk Müdürü «İHSAN AĞABEYSİNİ» folklor dünyamızın «İHSAN BABASINI» da kaybettik.

Sonbahar rüzgârları, yalnız dallarından sarı yaprakları koparıp etrafa savurmakla kalmadı; onu da koparıp aldı aramızdan ve kavuşturdu kara toprağına. Hem de çok sevdiği Ata'sının ölüm gününden bir gün sonra 11 Kasım günü.

Bundan 30 yıl önce bazı uğraşlarım vesilesiyle tanıdığım ve bir daha hiç bir zaman ilgimi kesmediğim ve kesmediğim; hele son on yıll-

mı bir ailenin ferdi gibi yakınında geçirdiğim merhum İhsan Hınçer'i anlatmak, onun hakkını da tanıtıcı yazı yazmak öyle kolay bir iş değil. Ben yalnız, yukarıda belirttiğim gibi bir vefa borcunu yerine getirmeğe çalışıyorum.

Merhum İhsan Hınçer, çok yönlü bir kişiydi. Dilimizde «iki karpuz bir koltuğa sığmaz.» sözcüğü onun için geçersizdi. O iki karpuzu değil, birçok karpuzu bir koltuğa sığdırabilen ve taşıyabilen ender kişilerden biriydi.

Önce; namuslu, dürüst, mert bir insan, ıyl bir aile reisi ve çocuklarını çok iyi yetiştiren iyi bir baba idi. İstanbul Belediyesi Varidat Tahakkuk Müdürü gibi bir makamda uzun yıllar kalmasına rağmen çocuklarına haram lokma ye-



Hınçer, 1952 de, Konya Kaşık Ekibi ile birlikte..

memiş ve alın akiyle göçüp gitmiştir bu dün.
lan.

İstanbul Belediyesinin en güçlü direklerin-
i, belediyeler mevzuatını çok iyi bilen ve bu
nda Türkiye çapında eser veren bir kişi idi.
ücü, yaratıcı, düzenli, samimi, yardımsever,
ber ve çok çalışkan bir insandı. Uzun yıllar
parti devrinde bu önemli görevde kalabil-
ştir. Çünkü her gelen idare kendisinin çalış-
larından memnun kalyordu. Aldığı bir çok
dirnameler bunu çok iyi ifade eder. İstanbul
ediye Başkanı Sayın Aytekin Kotil ve yakın
sai arkadaşlarının tabutu başında; İstanbul
k Büyüklerini Anma ve Yaşatma Derneğinin
ın Başkanının kabri başında yaptıkları veciz
duygulu konuşmalar bunun en canlı delilidir.

Türkiye'nin ünlü folklorcularının başında
enlerinden biriydi. Otuz yıldan beri birçok
şüklere katlanarak yayınlamakta olduğu
k Folklor Araştırmaları Dergisi ile Türk
klorunun gelişmesinde, dünyaya tanıtılma-
da büyük emeği ve katkısı olmuştur. Yurt
de ve dışında halk oyunları şölenleri, yarış-
ları organize etmekte ve seminerler düzen-
mekte usta idi. Aynı zamanda bu alanlarda
bir eleştirmendi. Kurmuş olduğu dergiyi

kendi olanağı ve dostlarının yardımları ile otuz
yıl ayakta tutabilen ve ciltler halinde yayınlaya-
bilen bir editördü. Dergisi yalnız yurt içinde
değil, yurt dışında da bir çok ülkede takip edi-
lerek okunan kaynak bir eserd. Hasılı Hınçer,
Türk folkloruna hem gönlünü ve hem de ömrü-
nü veren bir kişi idi.

Yalnız kendi dergisinde değil, çeşitli gaze-
telerde, dergilerde, mecmualarda çeşitli alan-
larda yazılar yazan bir yazardı. Millî duyguları
çok güçlü olan İhsan Hınçer, aynı zamanda iyi
bir şairdi. Yayınladığı hikâye ve şiir kitapları
onun bu yönünü belirtmeğe yeterlidir.

İhsan Hınçerin çalıştığı dairesi ve evi bir
kütüphane ve bir akademi gibiydi. Gerek görev
yaptığı çevrede, gerek basın mensupları arasın-
da ve gerekse çalıştığı diğer sahalarda çok sevi-
ilir, sayılırdı. Tükenmek bilmeyen bir enerjiye
sahip olan Hınçer, Uluslararası pek çok konfe-
ransa ve seminere katılmış, Türk folklorunun
dünyada tanıtılması için büyük gayretler göster-
miştir.

Merhum dostum Hınçer, bazı yeri geldiğin-
de benim şiirlerimde de kendi duyguyu ve düşün-
celerinin bulunduğunu söyler, iltifatta bulunur-
du. Hele 25 yıl önce yayınlanan bir kitabında
bulunan bir şiirimin bir dördlüğü kendi felsefe-
sini belirttiği için pek beğendiğini söyler, zaman
zaman tekrarlayarak beni de mutlu ederdi:

**Madem ki sonuç ölüm, akıbet budur bir gün;
Faydalı ol beşere her saatte, her demde,
İster isen yaşamak, istemezsen öldüğün;
İnsanlık için çalış, eser bırak âlemde!**

Geride gözü yaşlı bıraktığın; bir yaşam bo-
yunca tüm çalışmalarında size daima yardımcı
ve destek olmuş, yalnız iyi günleri değil, kötü
günleri de sizinle paylaşmış, ebedi durağınıza
kadar yanınızdan ayrılmamış olan cefakâr ve
vefakâr eşiniz; aynı şekilde hareket eden kıy-
metli evlâtlarınız, dostlarınızın da yardımı ile çok
sevdiğiniz eserinizi devam ettireceklerd.

Müsterih uyu aziz dostum; çok sevdiğin
dörtlüğümde ifade ettiğim hususların hepsi siz-
de mevcuttur. Geride bıraktığın kıymetli eser-
lerin sayesinde yaşayacak, hiç bir zaman unu-
tlamayacaksın. Ruhun şad olsun...

Türk Halk Kültürüne En Büyük Hizmeti Yapmıştı :

FOLKLORUMUZUN DEV ADAMI GÖÇTÜ

Yazan : Mehmet GÖKALP

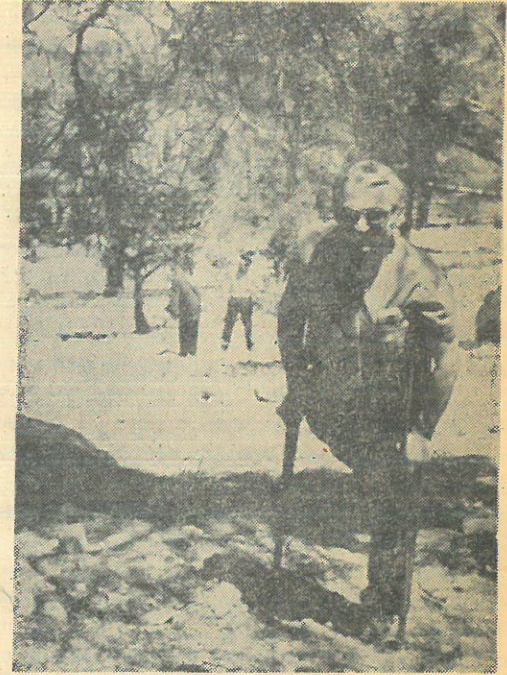
Türk halk kültürünün büyük adı, folkloru-
muzun dev adamı İhsan Hınçer 11 Kasım 1979
günü bu fani âlemden ebedi âleme göç etti. Ar-
kasında **Türk Folklor Araştırmaları** dergisi gibi
Türkiyede 30 yıl yayın hayatını kesintisiz sürdü-
ren ve 363 sayı (19 cilt), 8.890 sahifelik büyük
bir folklor külliyesi bırakan İhsan Hınçer, edebi-
yat alanında da unutulmayacak bir isim olarak
kalacaktır.

İhsan Beyi Erzurum Lisesinde okurken tanı-
dım. Orada derlediğim bazı ağıtları «Doğu Ana-
dolu'dan Birkaç Ağıt» örneği olarak kendilerine
göndermişim ve dergide yayınladıktan sonra
o Anadolu insanına has nezaket ve incelikle
bana bir teşekkür yazmıştı. O günlerde halk
şairleri ve saz şairleri Erzuruma sık sık gelmek-
te Erzurum Halkevinde Aşıklar Gecesi düzen-
lenmekte, Ülkü dergisi Ankarada yayını sür-
dürmekte idi. Aşık Huzurî, Aşık Müdâni ve Cev-
lânî (Dursun Kılıç) bu gecelerde halka ve ög-
rencilere hoş vakitler geçiriyordu.

Sonraları Yusufeli'li Pervanî (İsmail Kılıç),
Bardızlı Nihani (Mustafa Gedik), Arvasi, Erzincan-
lı Davut Sularî, Sarıkamışlı Cananî, Posoflu
Müdâni (Sabit Yalçın) ve nice halk ve saz
şairlerinden derlediğim koşma, destan ve şiir-
leri Türk Folklor Araştırmaları'na gönderdim ve
hepsi de yayımlandı. Artvin, Kars ve Erzurum
yöresinde söylenen masalları da daktilo edip
gönderiyordum ve bunlar da dergide yayınlanı-
yordu.

Üniversiteye gelince İhsan Hınçer Beyi Be-
lediyede görüp tanıdıktan sonra daha çok sev-
dim. Çocukları Bora ve Çora çok sevimli ve
babaları gibi çalışkandı. Yeşildirek'teki evine
bazan davet eder, oturur çay içer, sohbetler
yapardık.

1952 yılında Amerikalı Profesör Volfram
Eberhard Türkiye'ye gelmişti. Eberhard için
Çemberlitaş'taki Türk Folklor (Halkbilgisi) Der-
neğinde bir çay verildi. Bu toplantıda o zaman
bizimle üniversitede okuyan sayın Tefvik Ko-
raltan, Prof. Fındıkoğlu Ziyaeddin, Behçet Ke-
mal Çağlar, Konservatuar müdürü Yusuf Ziya
Demirci, Sadi Yaver Ataman ve nice folklorcu
bir araya gelmiş, toplantı samimi bir hava için-
de sona ermiş, çekilen resimler ertesi günkü



Sağlam insanların zor çıktığı Karacaoğlan'ın
Mut'daki mezarına İhsan Hınçer tek bacağı ile
tırmanırken. Yıl 1976..

gazetelerde yayınlanmıştı.

Türk Folklor Derneği 1927 de Ankara'da ku-
rulmuştu. Ama onu 1950 den sonra İstanbul'da
ihya etmek görevini İhsan Hınçer ve Profesör
Fındıkoğlu yapmışlardı. Partili, partisiz Türk
folkloruna hayran herkes bu derneğe geliyordu.

Kültürümüzün millî kaynaklara inmesinde,
halk kültürünün kaybolmadan derlenip toparlan-
masında, İhsan Hınçer'in yayınladığı derginin
hizmeti çok büyüktür. Radyo ve televizyon prog-
ramlarında bugün dinlediğimiz ve izlediğimiz
programların oluşmasında bile onun rolü ve eme-
ği vardır, diyebiliriz. Hele Kültür Bakanlığına
bağlı Millî Folklor Araştırma Dairesinin kurul-
ması, O'nun yılmak nedir bilmeyen azim ve
iradesi sayesinde olmuştur. Bundan 25 yıl önce
İhsan Beyle birlikte hazırladığımız **Büyük Folk-**
olr Anketi, ilk temelini atılması olarak nitelene-
bilir. Prof. Cahit Tanyol'dan Üstad Sadi Yaver
Ataman'a kadar birçok halk kültürü otorite-
lerinin fikirleri bu anketle belirlendi ve müs-

«Akrostiş»

İHSAN HINÇER'e

İsmi ni şiire yazsam HINÇER'i
Hak'ka giden İHSAN, yol senin olsun.
Sesime ses verdi sanki hançeri;
Anlatsam acizim dil senin olsun.

Nakşedip folkloru çizerken gördüm
Hocam'ı evrende tozarken gördüm,
Işıktan ilmini yazarken gördüm;
Nursel'in çağlasın, gül senin olsun.

Çora ile Gürsel hemde Bora'nın
Eşindir bağına basıp saranın,
Rahmetle anarken o ASLI HAN'ın;
Elimdeki sazda tel senin olsun!.

Âşık ASLI BACI

11.11.1979

Ölüm gününde..

ıyla Her Zaman Yaşayacak :

IHSAN HİNÇER'İN ÖLÜMÜ

Yazan : F. Kemal ÖGÜTÇÜ

azteciliğin en acı yanlarından birisidir haberi yazmak. Hele hele bildiğiniz, tanıdık, sevilen bir insanın ölümünü yazmak.

onyamızın değil, ülkemizin sayılı folklor-
dan İhsan Hınçer'in ölümünü, ertesi gün,
ilanlarından öğrenebildik. Ve bu haberi
yazmak, pek acı geldi.

ok değil, bir ay kadar önce idi, Hınçer'in
ıpr'daki evinde görüşmüştük. Ölümle bile
an iradesi, hala dergisinin, Türk Folklor
rmaları'nın yeni sayısının yazıları ile meş.

Ona yazı seçiyor, provalarını okuyor,
yapılacağını, neler yazılacağını planlıyor-
onra, yurt içinden değil de acıdır yurt
an, dostlarından gelen mektupları göste-
«Ben ölürsem bile, bu dergiyi yaşatın»
u. Bu vasiyet, sadece oğullarına yüklenen
kümlülük değil Türkiye'nin tüm folklor se-
ne yapılmış bir vasiyet idi.

zet, bir hastalık ki, sonunun ne olduğu
yukarı belli. İlimin tüm olanakları seferber
ş, ama yine de yavaş yavaş da olsa «son»
ru yolculuk başlıyor. Ve bunu bile bile,

r atılım olarak bugünkü merhaleye gelmek-
an dev adımlar oldu.

Milli Eğitim Bakanlığı Türk Folklor Araştır-
Dergisini ihmal etmiyordu, ancak maddi
ların azlığı, derginin yanında kitap bası-
fırsat vermedi. Yoksa nice halk şairleri,
nasal, bilmece ve masallar, efsaneler ki-
aline gelecek, bugün kendini arayan ku-
a feyiz verecekti.

ugün Türkiyede halk kültürü ve halk ede-
nı yaşatacak münferit, yerel birçok der-
vardır. Fakat bunların bir merkezde top-
Kültür Bakanlığı çatısı altında büyük faa-
re girişmesi, ilmi neşriyatın yapılması,
ınan ve derlenen folklor malzemesinin ki-
e külliyat halinde yayınlanma gerekme-
Bu sebeple Kültür Bakanlığı ve Milli Folk-
aştırma Dairesine büyük sorumluluk düş-
dir.

ısan Hınçer'in 30 yıl süren gayret ve eme-
değerlendirilmesi, onu aziz ruhunu şad
ktir.

İlahın rahmeti üzerinde olsun. Eşi ve

yılmaz bir insan, yine dergisi ile uğraşabiliyor,
acılarını birazcık dindiren ilaçlarının hemen ar-
dından yine dergisinin işlerine koyuluyor.

Otuzuncu yılını tek sayı atlamadan tamam-
layan Türk Folklor Araştırmaları, işte böyle bir
irade ve özverinin üzerine kuruldu.

İhsan Hınçer, siyasal görüşünü dergisine
yansıtmadı, ama folklorun gereğini yapmaktan
da kaçınmadı. Dili eleştirildi, ama o doğru bil-
diği yoldan sapmadı. Dergisinin abonesi kesildi,
yine doğrultusunu yitirmedi. Siyasal başarı mer-
divenini pek kolay tırmanabileceği halde bunu
da yeğlemeden, İstanbul Belediyesinin en güç
ve yıpratıcı koltuğunda yıllar yılı, geniş bilgi ve
deneyimi ile oturdu. Sonu? Bu iş tutkusu, has-
talığının bile geç teşhisine neden oldu Hınçer'-
in.

Hele hele, bir anısını şimdi anımsıyorum.
Meydan Larousse'nun hazırlanışında, Nezihe
Araz, Türk Folkloru maddesinin hazırlanması
için Hınçer'e başvurur. Hınçer de işlerinin yoğun
olduğunu, ancak süre tanırırsa bu maddeyi en
iyi biçimde hazırlamaya çalışacağını söyler. Son-
ra etiket düşkünü, işgüzar ve tanınmaya meraklı
bir folklorcu, «Hınçer maddeyi hazırlamaktan
vazgeçti» diyerek ondan habersiz, Türk Folkloru
maddesini hazırlar. Olaya Nezihe Araz da son-
radan çok üzülür ama, olan olmuştur bir kez.
Hınçer bunları anlatırken, maddenin eksik ha-
zırlanışından yakınır ve, «Meydan Larousse gi-
bi bir ansiklopedide folklor konusu bu kadar ek-
sik ve yüzeysel olmamalıydı» derdi.

Tüm ulusal ve uluslararası folklor etkinlik-
lerinin anılan ismi İhsan Hınçer yok artık. Acı
bir gerçek bu. Ama, en azından başka Hınçer'-
ler var... Dergiyi yaşatacağına inandığımız Bora
ve Çora Hınçer var.

Şimdilik bize, onlara dayanma gücü dile-
mek düşüyor. Başkası elden gelmez.

İhsan Hınçer, anılarıyla yaşamak üzere ay-
rıldı aramızdan. Ardında, bir insan ömrüne siğ-
dirilmesi çok zor bir özveri ürünü, otuz yıllık
Türk Folklor Araştırmaları koleksiyonu bırakarak,
Ve, Türk Folkloruna saygınlık kazandırarak...

Not: Bu yazı, 14 Kasım 1979 da «Konya'nın
Sosyal Gazetesinde yayınlanmıştır.

Folklor Aleminin Eşsiz Kişisi :

IHSAN HİNÇER'İ DE KAYBETTİK

Yazan : Ferit Ragıp TUNCOR

Zamansız, ansızın gelen ölüm İhsan Hın-
çer'i de aramızdan ayırdı. Daha çok gençti.
Tam verimli çağında idi. Azim dolu, hayat dolu
idi. 30 yıldır, büyük bir ciddiyet ve itina ile
besleyip geliştirdiği «Türk Folklor Araştırma-
ları» dergisinin gerek yurt içinde ve gerekse
yurt dışındaki zaferini doya doya tadamamıştı.
Fikir adamlarının, sanatseverlerin dergisi ile
ilgilenmelerinden hoşnuttu. Ama devlet neden
bu kültür yayımı ile ilgilenmiyor, ona gerekli
yardımı yapmıyordu? Buna üzülüyordu. Zaman
zaman gerek Milli Eğitim Bakanlığı, gerekse
Kültür Bakanlığı adına Folklor Enstitüsü utak
yardımlarda bulunmuşlardı ama bu yetersizdi.
Zaten bu bakanlıkların dergilere abone olunmak
ve çıkışını desteklemek için bir para fonları
da vardı. Memleketin tek ciddi folklor dergisine
neden yeterince devlet destek olmuyordu? Onu
üzen bu düşüncesizlikti. Dergisini bu hale geti-
rebilmek için ömrünü harcamıştı. Nihayet mü-
cadele dolu yıllar sonu dergisini yurt ufukları.

nın şahikasına çıkarabilmişti. Kolay değildi bu
zamanında ciddi bir folklor dergisini yurt ufukla-
rında bayraklaştırmak. Ama O bu işi hakkiyle
başarmıştı. 1943 de yayımladığı «İnkılap Türkü-
leri» isimli şiir kitabı ile basın hayatı onu tanı-
mağa başladı. Bu kitaptaki şiirler içten gelme
yurt ve memleket kalkınmasına değinen, ATA-
TÜRK devrimlerine eğilen çok güzel şiirlerdi.
Sonra onun 1946 da yayımladığı «Çoban Kızı»
isimli kitabını gördük. Bu kitabının yayımından
bir iki yıl sonra da ünlü folklor dergisini kurdu
ve bugüne kadar yaşattı. Tertibi, itina ile seçil-
miş değerli folklor yazıları ile dergi beynelmil
bir şöhret kazanmıştı.

Gönül ve bütün Türk folklor alemi, folklor
sevenler değerli oğlu Bora'nın, babasının ese-
rini yaşatmasını candan dilerken, O'nu unutm-
yacağımızı, her zaman içimizde yaşatacağımızı
tekrarlar, çok değerli rahmetli arkadaşımın aile-
sine, onu tanıyan ve bütün sevenlere baş sağ-
lığı dilerim.



İhsan Hınçer'in yaşamında, en büyük yardımcısı eşi Kebire (Huriye) Hınçer olmuştur. Birlikte çalışırken gördüğünüz fotoğraf, eylül 1970 de çekilmiştir.

İHSAN BABA İLE ONDÖRT YIL

Yazan : Üstün GÜRTUNA

İdi başına bir ekol olan İhsan Baba'yı 14 yıl önce kurucularından olduğum Tahsil Gençliği Türk Folklor Enstitüsü Derneğinin isminin değişip Türk Folklor adını aldığı kongrede tanıdım. Daha dönemde Baba'yı Türk Folklor Kurumu'nun başkanı olarak görüyoruz. Bu başkanlığı yılının Aralık ayına kadar devam etti. sonra Baba ile birlikte bir yıl Milli Oyun Derneğinde, daha sonra da 4 yıl Bakırköy'de çalıştık. Daha sonraları Türk Halk Derneğinde, tekrar Türk Folklor Kurumundan genel başkanı olduğu devirde ve ona kadar müşterek çalışmalarımız oldu.

Baba ile bu dernek faaliyetlerimiz arasında yurt dışı seyahatlerimiz de oldu. Oğlumuz İzzetkardeşim Refhan'la evlenince Baba'yla çalışmalarımız yoğunlaştı. Hatta seyahatlerde gittiğimizde devamlı beraber olur, Çora adındaki seyahatlerde yolculuğunun en yararlı olurum. Bu seyahatlerde günün 16-18 saat çalıştığımız konu Folklor'du. Yalnız Folklor'u değil bütün dünya folkloru konularımızın konuları içinde yer alırdı.

Baba, tek ayağına rağmen yorulmak bilmez. azimliydi. Çok yerleri o vaziyette yüreği çok sevdiği folklorcularının yanından geçirdi. Yaptığımız uluslararası festivallerde grupları ile birlikte kilometreler süren yürüyüşlerde bizimle birlikte yürürdü. Sadelikten, şatafatı sevmezdi, çok mütevaziydi. gittiğimiz seyahatlerde bilhassa Dijon'da, konserlerine, başkanlara ayrılan lüks otellerde folklorcu gençlerin yanında olmaktan zevk duyardı.

Baba ile çeşitli yıllarda çeşitli seyahatlerde katıldım. Bunlar sırasıyla:

18 Temmuz — Ağustos aylarında Fransa'da Nancy, Brive Festivalleri, hünser turu.

9 Ağustos ayında Fransa'da (Bretagne) Brest, Sen Malo Festivalleri, Hollanda, hünser turu.

10 Temmuz — Ağustos aylarında Fransa'da Nancy Festivalleri, büyük Fransa turu.

11 Temmuz ayında İngiltere'nin Galloway'de Llangollen Musical Eisteddfod dans yarışması, Fransa'da Nice Festivali.

1972 Eylül ayında İspanya'da yapılan Barcelona festivali.

1975 Eylül ayında Fransa'da Dijon'da yapılan Sonbahar oyunları ve Şarap festivali (Bu yarışmada dünya şampiyonu olup Altın Kolyeyi Türkiye'ye getirmiştik.)

1976 Eylül ayında Polonya'da Zakopane'de yapılan Dağ oyunları yarışması (Polonya basınına ortaya koyduğu Altın Balta ile Jürinin Gülmüş Baltasını Türkiye'ye getirmiştik..)

1977 Eylül ayında Fransa'da Dijon'da yapılan Sonbahar oyunları ve Şarap festivalinde (2nci kez Altın Kolye'yi Türkiye'ye getirmiştik.)

1978 Temmuz ayında Yugoslavya'da yapılan Ohrid Balkan Festivali.

1978 Eylül ayında yine Fransa'da Dijon'da yapılan Sonbahar oyunları ve Şarap festivalinde müzikte otantik müzik ve sazlarda birinciliği Türkiye'ye getirmiştik.

Katıldığımız bu yarışmalarda aldığımız ödüllerde İhsan Baba'nın rolü çok büyüktür. Çok zengin folklor bilgisiyle jüri toplantılarında yaptığı konuşmalarda birinciliklerimizi pekiştirmiştir.

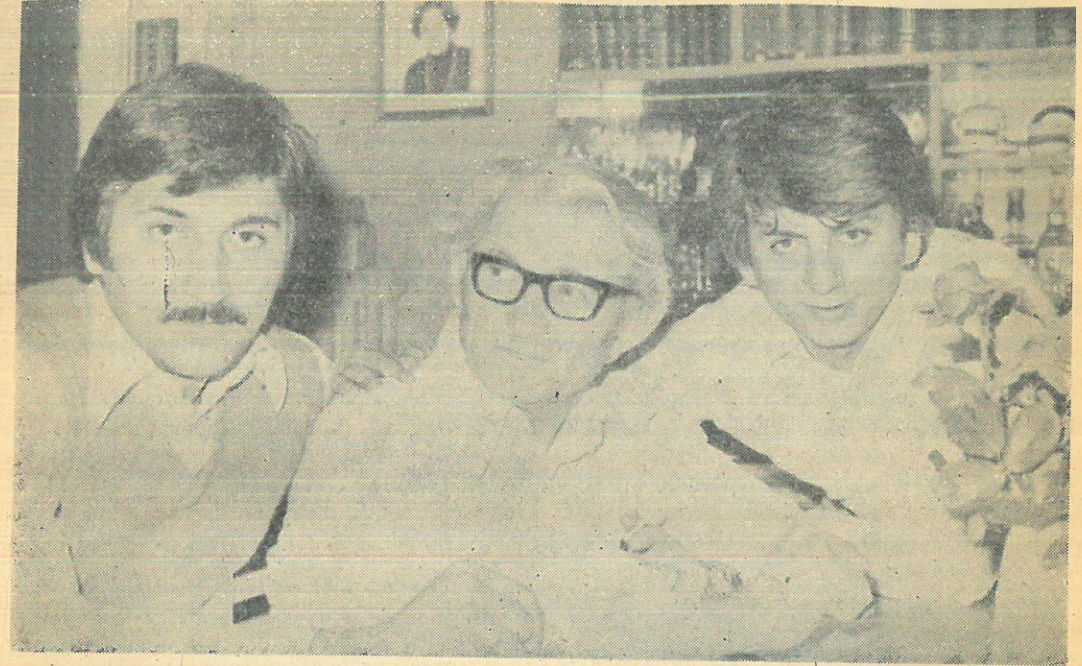
Ben bu yazımda Baba'nın folklorcu yönünden pek bahsetmedim ve bahsetmeyeceğim. Hepiniz benden çok biliyorsunuz Baba'nın bu yönünü. Baba'nın folklorculuğu yanında şairliğini de bilirsiniz. Yalnız aşağıda yazacağım dörtlüklerden onun folklorcu + şairliğini bağdaştıran yönünü bilmem biliyor muydunuz?

23 Mart 1969. gecesi, çalıştığımız derneklerin, okulların halk oyunları gösterilerinde takdimlerde kullanmayı düşündüğüm dörtlükler yazmasını rica etmişim Baba'dan. İhsan Babacığım bu isteğimi kırmadı. O gece beraber yedik, bir büyük rakıyı da içtik, hem içti hem yazdı. Onun bu güzel satırları hiç bir yerde yayınlanmadı. Onun 30 yılını verdiği bu güzel dergisinde yayınlamak bana nasipmiş, ne mutlu bana.

Bakın Babamız, Anadolu'nun birbirinden güzel oyunlarını mısralarında ne güzel dile getiriyor.

Elazığ için yazdığı:

Ahu gibi genç kızlar, yiğitler sıra sıra
Neş'eli meclislerin raksıdır Çaydaçıra.
Halaylar onunla başlar, her yiğit olur bir çığ,



İhsan Hınçer, ortanca oğlu Çora (solda) ve büyük oğlu Bora'nın arasında, 1977 yılında.

Bir bahçe gibi şimdi karşınızda Elazığ!

Artvin için yazdığı:

İncelik ve yiğitlik her oyununda mühür,

Yayla-deniz iklimi burda birlikte yürür.

Cennet gibi her yanı, içinde çiçeklerin,

Ün salmıştır Düzhoron, Atabarıyla Artvin!

Sivas için yazdığı:

Davul-zurna çaldı mı halay çeker muhakkak

Kızları, kadınları toplarken de «madımak».

O zaman hiç kalır mı insanda keder ve yas,

Yayla kartallarının doğdukları yer Sivas!

Van için yazdığı:

Çiçek bahçesi gibi dört bir yanın çimenzar,

Canlı, cana yakınsın, her türlü dans sende var.

Gök kubbe yere inmiş, cennete olmuş tavan,

İşte, genç kızları ve oyunları ile Van!

Erzurum için yazdığı:

Kadife gibi yumuşak, narın güvercin kadar,

Kolkola bar tutunca genç kızlarla kadınlar.

Davul-zurna çalarken gözümü kapıyorum,

Önümüzde dadaslar, serhat şehri Erzurum!

Gaziantep için yazdığı:

Ayağa kalkış kızlar, çekilin birer birer,

Şu giyimler, kuşamlar bütün dünyaya değer!

Bunlar, benim ve sizin, bu kültür bizimdir, hep,

Halaylar bölgesinden bir demet Gaziantep!

Kars için yazdığı:

Yiğitlik, fedakârlık, zerafet bir arada,

Bir insan hiç ermez mi and içince, murada.

Göç etse de yitirmez Türk olan'ar harsını,

Seyredin on asırlık Türk yurdunun Kars'ını!

Silifke için yazdığı:

Türk evladı gelince akli yetecek çağa,

Bir müzik dünyasını sığdırıyor kaşığa!

O yürük giyimiyle kekliktir seke seke,

Düğün ve hasatların temsilcisi Silifke!

Bitlis için yazdığı:

Bitlislinin giyimi kilim kilim nakıştir,

Doğu'dan batıya dek bu ne canlı akıştir.

Oyunları savaştır, barıştir, duygu ve his..

Davul-zurna sesiyle her an oyunda Bitlis!

Karadeniz için yazdığı:

Geri kalmaz kızları erkeğinden hiç bir an,

O, denizde dalgadır, sınırlarda kahraman.

Sürer bir tarla gibi azmiyle taşı, dağı,

Sıgmaz ele avuca Karadeniz Uşağı!

Babacığım madde olarak yoksun artık. Ama manevi olarak her zaman yanımdasın, içimdesin, başımdasın. Senin ışığında, senden öğren, diklerimizle şu satırları karalıyorum. Sen yatıktan sonra senin eserini, senin birbirinden güzel yazılarını, mısralarını yaşayacağım.

Ruhun sad olsun Babacığım.

HİNÇER VE TÜRK HALK OYUNLARI

Hazırlayan : Abdi İPEKÇİ

Geçen yıl a'çakca bir saldırı sonucu öldürülen, ülkemizin yetiştirdiği değerli gazetecilerden, Milliyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü Abdi İpekçi, her hafta gazetesinin bir tam sayfasını ilginç ve önemli bir konuya ayırırdı. Ele alacağı konunun Türkiye'deki en tanınmış ve uzman bir kişisini konuk olarak seçer ve onun'a bu konuda sohbet ederek, banda kaydettiği konuşmayı sonradan kaleme alır ve «Her hafta bir sohbet» başlığı altında okuyucuya sunar.

Abdi İpekçi, dergimizin kurucusu ve sahibi İhsan Hınçer ile yaptıkları sohbeti, 6 Mayıs 1974 de «Bu haftaki konumuz: TÜRK HALK OYUNLARI — Konuğumuz: İHSAN HİNÇER» başlığı ile yayınlamıştı. Yazının başında İhsan Hınçer'in kısa bir özgeçmişini de yer almıştı. Aşağıda ve gelecek sayımızda bu sohbetin tam metnini sunacağız.

İstanbul Zincirlikuyu Mezarlığı'nda, toprağın bağrında, birbirinden elli metre uzaklıkta ebedi uykularını uyuyan İpekçi ve Hınçer'i bir kez daha rahmetle anıyoruz. T.F.A.

İPEKÇİ — İhsan bey halk oyunlarının kökünü, nasıl doğmuştur, nasıl gelişmiştir, ne kadar nasıl gelmiştir? Bunu bize kısaca açıklar mısınız?

HİNÇER — Halk oyunları, insanın varolduğundan beri vardır. Halk oyunları insanla doğmuştur. Duyguları ifade etmek için ilkel kabilelerde, insan topluluklarında

dans birinci plâni işgal etmiştir. Neşesini, yasını oyunlarla dile getirmiş, korktuğu, tapındığı, mukaddes bildiği şeylere şükran borcunu oyunlarla ifade etmiştir. Elimizdeki kaynaklar ve tarihi belgeler bunu gösteriyor. Şamanist Türkler kötü ruhları büyü ile (oyunla) kovmuş, onunla güneşi doğdurmış, yağmuru yağdırmıştır. Gaipten haber vermeyi oyunla göstermişlerdir. Oyunların, insanın varolduğu ilk zamandan bugüne kadar geldiğini toplumun yapısıyla birlikte şekillendiğini, zamanla bunların giyim, kuşam ve inançlarla beraber oluştuğunu ve tekâmül ettiğini görüyoruz. Ava giderken büyük törenler düzenler, danslar yapar, cezbe haline gelir, ondan sonra hedeflerine ulaşırlarmış. Bir savaşa hazırlanırken bile yine bu şekilde evvelâ dans etmek suretiyle coşkuya kapılır, cezbe tutularak dansı bir vasıta olarak kullanırlarmış. Düğünlerde ve eğlencelerde de böyle. Cemiyetler ilerledikçe, toplumsal gelişmeler oldukça insan oğlu giyinmesini öğrenmiş, iğneyi, ipliği icad etmiş, dikiş dikmeye, süslenmeye başlamış. Kadınlar erkeğine güzel görünmek için süslenmişler. O zaman dans ederken en güzel elbiselerini giymişler, en güzel danslarını yapmışlar ve giderek bu danslar bir şenlik aracı haline gelmiş. Dolayısıyla karşı gruplar arasında aynı cemiyet içinde görenek yoluyla, gelenek yoluyla bu danslar birbirlerine etkide bulunmuş.

İPEKÇİ — Türk toplumunda bu oyunların, bu dansların belirmesi ve gelişmesi nasıl olmuştur?

HİNÇER — Türkler, Orta Asya'dan getirdikleri Şamanistik ve töresel oyunlarını, gittikleri ve yerleştikleri yerlere götürdüler. Gittikleri yerlerdeki etnik grupların oyunları ile temas kur-



Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği Liselerarası Halk Oyunları Yarışmalarında her yıl jüri üyesi olan İhsan Hınçer, 1975 yılı Bar ve Halay Bölgesi Birincisi seçilen Kars ilköğretmen Lisesi'ne birincilik şildini verirken..

dular. Karşılıklı kültür alış verişini yaptılar. Muhtemelen, gittikleri yerlerin etnik gruplarının da tesiri altında kalmışlardır. Ama incelemeler gösteriyor ki, Türk halk oyunlarının ana yapısını Orta Asya'dan getirilen oyunlar teşkil ediyor. Yurdumuzun çeşitli bölgelerinde, çeşitli oyun türleri var. Bunlarda etnik grupların olduğu kadar iklimin tesiri de büyüktür. Karadeniz horonları, Artvin oyunları muhtemelen ki hem Karadeniz'in sert iklimi, hem de balıkçılık ve gemicilik yaptığı için mesleğinin tesiri ve komşu yörelerin tesiriyle bugünkü duruma gelmiştir. Dikkat edilirse Karadeniz çevresindeki memleketlerdeki oyunların ritimleri aynıdır. Bunun yanında çalgıları da bir benzerlik gösterir. Tulum ve kemençe gibi. Zamanla Orta Asya'dan getirdiğimiz Şaman'ın davul-zurnası ve kopuz yanında kemençe, tulum, akordeon gibi enstrümanlar da yer almıştır. Bir inceleme yaparsak, kemençenin Türkiye dışından derlenmiş olduğunu görürüz.

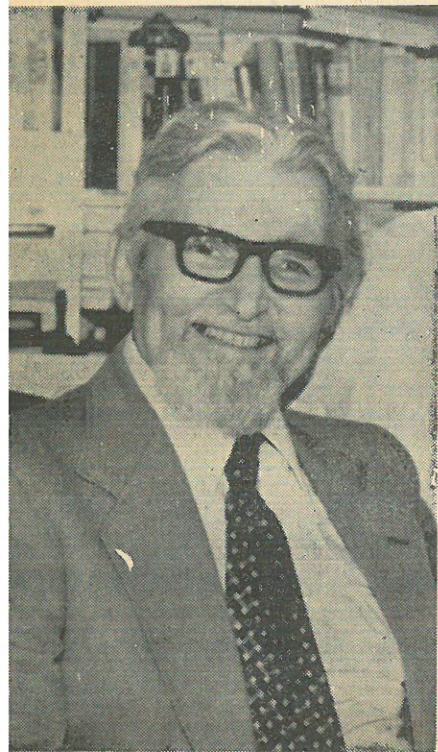
İPEKÇİ — Affedersiniz kemençe bir Türk

sazı sayılmıyor mu?

HİNÇER — Londra'daki Harniman Museum bir dünya çalgıları kitabı yayınladı. Orada üç Türk sazı görülüyor: Birisi bağlama, birisi kanun, birisi de tef... Orada bir iki kemençe çeşidi yer almıştır. Bizim Karadeniz yöresi kemençemiz Sovyet Rusya'ya ve diğer memleketlere mâledilmiş durumdadır.

İPEKÇİ — Gerçek böyle midir?

HİNÇER — Karadeniz bölgesi halkının kültür alış verişini neticesinde bu sazlar birbirine etki yapıyor. Kemençe gemi hareket halinde iken de çalınabilen bir alettir. Karadeniz kıyı halkı da denizci olduğuna göre birbirinden etkilenmeleri olağandır. Kıyafetleri de böyle. Elimizdeki kaynaklara göre Artvin bölgesini ele alırsak, Oğuz boylarından gelip bu yörede yerleşen erkeklerin kıyafeti, aba (ceket-çepken yerine) ve zıgva (şalvar pantolon) dir. Fakat bugün için Karadeniz'in Kuzey Doğu sahilindeki müslüman ve Osmanlı İmparatorluğu sınırı içinde yaşamış



İhsan Hınçer, Mayıs 1974 de

in etkisiyle tamamıyla gürcü gemici kıyafetine dönüşmüştür. Kadın kıyafet öyle. Halaliye (şalvar), üstüne üç etek, önlük, sırtına delme, başına valalı alılık ve yazma örtmesi lâzım gelirken, bu işlem de değişmiştir. Tek renkli işlem tarihi giymek suretiyle kadın kıyafetimiz şekliğe uğramıştır. Bunun etkisini, Kaf-Azerbaycan bölgesinin Batum'dan yukarıda Türk - Osmanlı hâkimiyeti altında, an bir idare yönetiminde olmasında ara gereklidir. Bir arada yaşamamız dolayı, birbirimizle oyun, musiki ve müzik âletleri de alış-veriş yapmış bulunuyoruz. başlıca etken olarak gösterebiliriz.

Çİ — Aynı şey Rumeli için de sözkonusunda.

ÇER — Orada da bu şekilde alış-veriş Rumeli'de Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Arnavutluk halk dansları Türk halk oyunlarının tesiri büyük olmuştur onlar bizim götürdüğümüz oyunlara katmışlar, oyunlarında Türk oyunları başlılığını kendi zevklerine göre deşere tâbi tutmuşlardır. Oyunlarında yine de ilk danslarının, halk oyunlarımızın tesiri olarak görülmektedir. Bunları kendileri (ilkle Yugoslavlar) açıklamaktan sakın.

Çİ — Aslında bu alış-veriş, bu karşılıklı olumlu mu, olumsuz mu?

ÇER — Bunlar olumlu da olsa, olumsuz kaçınılmaz birer vakıdır. Çünkü Türkler Anadolu'ya gelmekle kalmamışlar. Oradan Avrupa'ya, Kafkasya'ya, Kırım'a, İran'a, üç kıtaya yayılmışlar. Bütün bu yerlerde yüzyıllarca kalmışlar. Güterlere hem kendi kültürlerini götürmüşler de ister istemez gittikleri yerlerin kültürüne etkisi altında kalmışlar.

Çİ — Evet kaçınılmazlık bakımından şüphesiz çok doğru. Yalnız ben sormuştum. Acaba bu etkileniş alış-veriş oyunların geliştirilmesine mi etmiştir, yoksa dejenerasyonuna, soyulmasına mı yol açmıştır?

ÇER — Efendim, oyunlarımız ana çatı birşey kaybetmemiştir. Türk halk danslarında ilk yazı yazarların başında Rıza Talih 1900 yılında «Nevvâli Afyonat Sel

nâme-i Tıbbi» adlı Besim Ömer (Paşa)'ın çıkarıldığı yıllıkta «Raks» başlıklı bir yazı yazmıştır. Hemen hemen bu yazı Türkiye'de oyun hakkında yayınlanan ilk yazıdır. Bu yazıda bizim oyunlarımızın karakterine dokunulur. Karadeniz ve İzmir bölgesi danslarımıza temas edilir. Temaslar neticesinde oyunlarımızın Yunan oyunlarına olan etkisinden bahsedilir. Bu arada Rıza Tefvik, oyunlarımızın erkekçe hareketlerine, figürlerine Yunanlıların yumuşak ve oyunlarımızla bağdaşmayacak şekilde katkılarda bulduklarını yazar. Onun için oyunlarımızın ana yapısı hiç bir zaman bozulmamıştır. Fakat, oyunlarımız tamamen saf bir şekilde katkısız olarak yüz yıllar ötesinden bugüne ulaşmıştır, diyemeyiz.

İPEKÇİ — Şu halde Türk halk oyunlarının bir ana yapısı var, değil mi? Bu ana yapıyı nasıl tanımlayabilirsiniz, nasıl tarif edebilirsiniz, nedir özellikleri?..

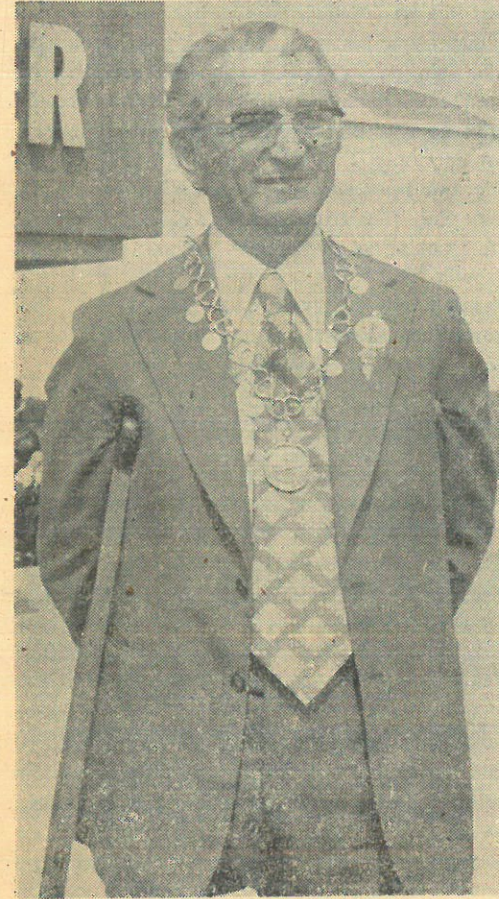
HİNÇER — Türk halk oyunlarının özelliği bilhassa davul—zurna gibi meydan sazlarıyla meydanlarda oynanmasıdır. Bu oyunlar gençler askere giderken düğünlerde, derneklerde, iyi bir mahsul elde edildiği, bir savaştan dönüldüğü zaman oynanan yiğitlik, karşılama, uğurlama, coşurma ve düğün oyunlarıdır. Bunlar, Köroğlu, bar, halay, zeybek, kaşık, karşılama, zamah türlerine ayrılır. Oyunlar bir süit gibidir. Yavaştan başlar, hızlanır, örgülenir, sona erer. Bunların yanında odalarda saz, bağlama, çöğür, ikliğ, cura ve ona eşlik eden kaval, zilli maşa, çarpara, tef, mey, kemençe, çığırma denen düdük v.b. çalgı eşlikleriyle oynanan oyunlar... Bunlar yine yörelerimize göre değişir, yerleşmelere, iklime göre özellikler gösterir. Bir kısmı halay bölgesini teşkil eder. Bunlar bilhassa Doğu Anadolu ile Doğu Anadolu'ya yakın Orta Anadolu bölgeleridir. Bu güneye ve kuzeye doğru da sarkar. Orta Anadolu'ya geldikçe meydan oyunları yerini (din ve medresenin etkisiyle) oda damaltı oyunlarına, kırık havalara bırakır. Bunlar da...

İPEKÇİ — Kırık havadan kasdettiğiniz ne?

HİNÇER — Kıvrak oyun havaları. Buna kaşık oyunlarını ve havalarını misal verebiliriz. Kaşık oyunlarımız bütün bir Orta Anadolu'yu yalamak suretiyle Güneye doğru iner. Ege'ye girer. Balıkesir, Bilecik'ten Eskişehir'e döner. Ankara'dan yine Kırşehir yoluyla Konya'ya iner. Bilhassa dinî müesseselerin bulunduğu bu yerlerde oyunun ve musikinin alenen icra edilemeyen devrede kapalı odalarda davul—zurna yerine da...

kil eden bağlama, cura, kaşık v.b. ile çalınmış, söylenmiştir. Onun için odalarda daha ziyade büyük halay grupları yerine tek, iki veya dört kişilik oyunlar rağbet görmüş ve gelişmiştir.

Ege ve çevresinin oyunları zeybek türüdür. Zeybekler hem bir yiğitlik ve kahramanlık oyunu, hem de Selçuklu ve Osmanlıların mehter ve seymen teşkilâtının kıyafetlerini giymektedirler. Macar Türkolog Dr. Ignas Kunoş 1885'te Aydın ve İzmir yöresinde yaptığı derlemede zeybek oyunlarının Türk oyunları olduğunu belirlemiştir. Prof. W. Eberhard da Altay ve Uygur Türklerinin M.Ö. 300 yıllarında halk dansları yaptıklarını tespit etmiştir. Bunlara rağmen katıyetle bu oyun şuraya mahsustur, burdan gelmiştir, tarihi geleneği ve menşei şudur demek biraz



1975 yılında, Fransa'daki XXX. Dijon Uluslararası Festivali'nde «Halk Dansları Dünya Birincisi» olan Türk grubunun başkanı İhsan Hınçer, birinci ölüme verilen «Altın Kolye» ile.

zordur.

İPEKÇİ — Evet onu soracaktım. Yani bugüne kadar gelen oyunlarımız aslında babadan oğula, kuşaktan kuşağa öğrenilerek, öğretilerek mi intikal etmiştir, yoksa bunları bir metne bağliayacak şekilde tesbit yapılmış mıdır?

HİNÇER — Memleketimizde bu konuda, eski metin ve kaynaklar azdır. Kaşgarlı Mahmut'la Evliya Çelebi ipuçları veriyor. Fakat yetersizdir. Biraz evvel söylemiştim, Dr. İ. Kunoş'tan sonra Rıza Tefvik ilk yazıları yazdı. Daha sonra Selim Sırrı Tarcan bilhassa zeybek üzerinde durdu.

İPEKÇİ — Bunlar bir makaleden mi ibarettir, yoksa figürlerle, bu oyunların nasıl oynandığı, aslının nasıl olduğu da tesbit edilmiş midir?

HİNÇER — Menşeyinden de bahsetmeye çalışmış, fakat matematik bir katıyetle bir neticeye hiç bir zaman bağlanamamıştır. Ama elimizde bilhassa Orta Asya'dan geldiğine, Orta Asya'da menşeyinin izlerine rastlandığına dair belgeler var. Bunlara ait belgeleri bazı dergilerde İhsan Atakurt, Mahmut Ragıp Gazimihâl, Halil Bedî Yönetken, Metin And, Şerif Baykurt, Sadi Yaver Ataman ve diğer araştırmacılar yayınladılar. Oyunlarımızın bir kısmı kökenini askerî kuruluşlardan, seymen kuruluşlarından ve şaman oyunlarından alıyor, noktasında birleşmektedir. Sabahattin Türkoğlu evvelki yıl, Afganistan'da bir tablet üzerinde Türklerle ait bir dans rölyefi bulmuştur. Bu arada halen Orta Asya'da zeybek isimli köyler tesbit edilmiş bulunuyor. Bunlar yayınlanmıştır. Bu oyunlar oradaki şekil ve figürleriyle bugün Türkiye'de de oynanıyor. Fakat katı olarak gerek salnamelerde, gerekse bugüne kadar yazılan el yazması veya daha sonra yapılan araştırma ve bunların başılanlarında katı sonuçlara gidecek belgelerden (bugün için) yoksun bulunuyoruz.

İPEKÇİ — Benim ayrıca sormak istediğim hususlardan birisiydi. Meselâ biraz önce değişik yörelere ait özel oyunlardan söz ettiniz. Bu oyunlar bir metin halinde figürleriyle tesbit edilmiş midir? Meselâ bugün o oyunları oynamak isteyen kişiler, böyle figürlerden oluşmuş bir metne bakarak bu oyunu öğrenmek, bilmek olanına sahip midirler?

HİNÇER — Türkiye'de oyun havaları melodi olarak notalara geçirilmek suretiyle tespit edilmiştir. Oyunların ise figürleri ve hareketleri yazıya geçirilmek, yazı ile tarif edilmek suretiyle kaybolmaktan kurtarılmıştır. Bu iş son 50 yılda

İlküdaşın Ardından :

SEVGİLİ ADAŞIM İHSAN HİNÇER

Yazan : İhsan Coşkun ATILCAN

ariş bir alışkanlığım vardır; her sabah mi açarken güncel olayları, tiryakisi ol- yazarları okumadan önce ölüm haberle- öz atarım. Çoğu kez varlığını sarsan o yaşamımı zehir eden, yada günlerce haf- etkisini sürdüren bu kötü haberleri ne- ncelikle ve nasıl bir psikoloji içinde oku- nu ben de bilemiyorum..

1 Kasım günü de gazetemi açar açmaz ka- siyah çerçeve içinden ok misali fırlaya- eynime saplanan iki siyah yazı ile karşı a geldim. «ACI KAYBIMIZ İHSAN HİN- Gerisini okuyamadan donakaldım. Vah n vah! Aylarca pençelediğin o zalim has- sen de mi yenildin... Bu kayıp sadece r ailesinin değil gerçekte Türk Folkloru- e folklor dünyasının da büyük acısı, büyük idi.

İhsan Hınçer'i 1955 yılında Yapı ve Kredi sının Halk Oyunlarını Yaşatma ve Yayma nın İstanbul Açık hava Tiyatrosunda dü- üğü Halk Oyunları Bayramında tanıdım. nişlikliğimiz bayramdan bayrama süregeldi. llerde bana anlattığı dedesi Konyalı (Oğ- Hacı Hasan'ın) fıkraları hala aklımdadır. İlkemizin dört bucağından Halk Oyunları mlarına davet edilen değişik halk oyunları

ekipleriyle ve onların yöneticileriyle yakından ilgilenir, edindiği bilgileri dergisinde yayımlar- di.

Aklı başında dengeli bir insandı. İyi bir aile reisi, mükemmel bir baba idi. Folklor sev- dalısı ve iyi bir yayımcıydı. Bu niteliklerinin yanında en ilginç yönü de kendi ideallerini çoluk çocuğuna aşılamiş olmasıydı.

İhsan Hınçer, sayın eşi ve dört çocuğu ile birlikte el ele kafa kafaya vererek otuz yıl gibi uzun bir süre binbir güçlüğü göğüsleyerek Türk Folklor Araştırmaları dergisini aralıksız yayımlamayı başarmışlardır. Ülkemizde bu denli uzun ömürlü kaç dergi gösterebilirsiniz?. Türk Folklor Araştırmaları Dergisi, kültür hazinemize kazandırılmış eşsiz bir eser, yerli ve yabancı araştırmacılar için çok değerli bir kaynaktır. Ben bu ölümsüz yapıtı İhsan Hınçer'in beşinci çocuğu olarak sayıyordum buca yıl başarılı hizmetler yaptığından dolayı içtenlikle kutluyorum. Onun çocuklarının babalarından devraldıkları folklor davasını yine babalarının imaniyle savunup daha da yücelteceklerine inanıyorum. «Baki kalan bu kubbeye bir hoş seda» işte buna derler. İşte o zaman İhsan Hınçer'in ruhu şad olacak, adı ölümsüzleşecektir. Ne mutlu memleketine böyle olumlu hizmetler yapanlara.

niştir. Türkiye'de ilk ve en geniş şekilde Ülgen isminde bir Ortaokul Müdürü «Do- nadolu Oyunları» adı altında üç ciltlik bir kitap yazmıştır. Bu kitaplar 1944 yılında vleri Genel Merkezi Kars Halkevi tarafın- ayınlanmıştır. Bunun birincisi Erzurum arına, ikincisi Kars yöresi oyunlarına, üçün- Artvin oyunlarına ait. Bu eserlerde oyunlar resim ve oto—tire klişelerle verilerek ta- lılmış, ayrıca ayakların basış şekilleri şe- i yapılmak suretiyle ayrı ayrı gösterilmiş- ine Millî Eğitim Bakanlığı'nın bundan 10— kadar evvel İlköğretmen okulları için «Mil- un Çalışmaları» adlı Mümtaz Cönger tara- n hazırlanan bir kitap yayınlamıştır. Belli bölgelerimizin oyunları, figürleri, yine ayak- şemaları çizilmek suretiyle verilmiş, nota- türküllü olanların da sözleri eklenmiş, ay- enkli olarak bölgelerin bir kadın, bir erkek giysileriyle verilmiştir. Bir kısmı yanlış sa bir hizmet yapılmıştır. Bu kitap 10 bin

adet basılmış, Millî Eğitim basımevleri vasıta- siyle satışa çıkarılmıştır.

IPEKÇİ — Bu kitap bütün yörelerin, bütün oyunlarını kapsıyor mu?

HİNÇER — Bütün yörelerin oyunlarını kap- samıyor, ancak 10 kadar yörenin oyunları var.

IPEKÇİ — Şu halde çağımızda bugün Tür- kiye'de bütün yörelerin, bütün oyunlarını me- tin ve şekilde tesbit etmiş eserlere sahip değil- iz. Bu sonuç mu çıkıyor?

HİNÇER — Evet, Fakat bütün Türkiye'mizin oyunları merhum müzikolog Mahmut Ragıp Gazimihal tarafından melodilerin notaları, oyunların târifleri, geniş şekilde, dergiler, kitaplar taran- mak suretiyle 1600'e yakın Türk halk oyunu tâ- rifli bir şekilde «Yurt Oyunları Kataloğu» nâmı altında derlenmiştir. 15 defter halinde hazırla- nan bu eser, Millî Folklor Araştırma Dairesi Baş- kanlığı Millî Folklor Enstitüsü Müdürlüğü tara- fından aracılığıyla 1969'da satın alınmıştır. Fa- kat söylediğiniz gibi oyunların koreografik nota-

ARAŞTIRMALARI

ları ile gösterilmiş değil, Melodilerinin notası, oyunların yazı ile târifi, şekilleri, adları mevcut. Fakat bu da çok büyük bir kazançtır. Ayrıca Ha- lil Bedi' Yönetken'in de bu konuda hazırlanmış, Gazimihal'in eseri gibi basımını bekleyen eser- leri vardır.

IPEKÇİ — Şu halde bu alanda bir eksiklik var.

HİNÇER — Büyük eksiklik var. Henüz mem- leketimizde halk oyunları konusunda bir kore- ograf yetişmemiş veya yetişmişse bile bu ko- nuya el atılmamıştır. Bütün dünya halk dansları okulları, enstitüleri ile bu görevlerini, Balkan ulusları dahil bitirmiştir. Bir oyun, üstte müzik notasıyla, altta da koreografi, notasıyla ayak fı- gürleri ve hareketler gösterilmek suretiyle ha- zırlanmalıdır. Bu olunca onu alan bir oyun ele- manı dansör veya dansöz de rahatça oyunu tâ- kip etmek ve öğrenmek imkânına kavuşur. Bizde henüz sözle tarif ve bazan da şema ile gösterme halindedir.

IPEKÇİ — Bu konuya izin verirsiniz biraz sonra Türk halk oyunlarını geliştirme çareleri üzerinde dururken tekrar dönelim. Bu arada bir iki noktayı daha sormak istiyorum. Bir kere bi- raz önce dediniz ki, 1600 kadar oyun tesbit edil- miştir. Bunların hepsi Türk halk oyunu olarak tesbit edilmiş değil mi efendim?

HİNÇER — Evet.

IPEKÇİ — Dünyada bu kadar zengin ve çe- şitli halk oyununa sahip, başka ulus var mı? 1600 rakamı oldukça büyük bir rakam değil mi?

HİNÇER — Yoktur... Efendim, biz, her sene yurt dışından dünya festivalleri için davetler alırız. Bilhassa üniversite bünyesinden yetişmiş gençlerin kurdukları, oynadıkları halk oyunları topluluklarımız mevcuttur. Bunlar amatör bir ruhla yurt dışıyla ilişki kurar. Daveti yapanlar tarafından oradaki masrafları karşılanır. Ayrıca yol, otobüs parasını öderler. Çeşitli memleket- lere gidilir. Bu arada Yugoslavya, Bulgaristan, İtalya, Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika, İs- veç ve İspanya birinci sırayı kapsar.

IPEKÇİ — Ne bakımdan, davet olarak mı?

HİNÇER — Evet, Bu davetler saydığım memleketlerdeki festival komiteleri veya der- nekleri tarafından yapılır. Bu festivallere gidil- diği vakit bizzat oyunumuzu oynayan bu genç- lerimizin ve bizim de gördüğümüz üzere, bütün Avrupa'nın dansları aşağı yukarı rond, kadriil ve polka'dan öteye geçmez. Bir Fransız halk dan-

si ile bir Hollanda, bir Alman, bir Çekoslovak halk dansı çok az farkla birbirinden ayrılır. Bun- lar rond ve benzeri dansların tekrarı. Biz de bun- ları, senelerce önce bilmeden okullarımıza ço- cuk oyunu diye getirip oynatmışız. Şimdi son yıllarda yapılan en faydalı iş, kendi halk oyun- larımızı ilkokullarımıza, liselerimize yerleştirmek ve onlara kendi oyunlarımızı öğretmek olmuştur. Bizim oyunlarımızı, biraz evvel işaret buyur- dunuz, 1600 oyun tesbit edildiğine göre, demek ki her bölgemizin en az 300—400 oyunu var. Bu da her ilimizin başına, hesap edersek, 20—25, hattâ daha fazla oyun çeşidi düştüğünü görürüz. Çünkü Türk halkı kahramanlık için ayrı, hasat şenliği için ayrı, askerden gelen çocuğu için baş- ka, düğünde ayrı, ava çıkarken ayrı, her olayda değişik bir oyunla karşımıza çıkar. Türk halkı kutlamak, ululaştırmak, gönül yapmak, ev kur- mak, neşelenmek, neşelendirmek, yurt uğruna can bağışlamak arzusunu bile oyunla ifadeye ça- lışır. Ağır - oyunlarımız bile vardır. Bunlar da toplumun üzüntüsüne yol açan olayları canlan- dırır.

IPEKÇİ — Türk halk oyunlarının özellikle- rini anlatıyordunuz. Özelliklerin tamamlanması bakımından kendimce cevaplandırılmasına ihti- yaç duyduğum bir husus var. İzin verirsiniz onu sorayım: Bildiğim kadariyle Türk oyunlarının bir bölümü yalnız erkekler tarafından oynanıyor, bir bölümü yalnız kadınlar tarafından oynanıyor. Bir bölümü de karma oluyor. Bu ayırım hangi esasa dayanıyor?

HİNÇER — Türk sosyal yapısı incelenirse, bilhassa İslâmiyeti kabul ettikten sonra erkekle kadının bir çatı altında eğlenmesi bazı sakınca- lar gösteriyor. Onun için yine dini etkiler se- bebiyle danslarımızda kadın - erkek ayrılığı baş- lamış. Ama bunu tıpkı şehirlerde şehirli kadının daha fazla kapanması, erkekte kaçması, köy- lerde ise kadının daha az kapanması, erkekte daha az kaçması şeklinde yorumlayabiliriz. Dini etki ne kadar fazla olmuşsa, kadın - erkek iliş- kisi de o kadar birbirinden kopmuş. Dolayısıyla kadının erkekle yanyana bulunması, hele elleri- nin birbiriyle teması caiz görülmemiş. Bu se- beple Anadolu düşünlerinde bile kadınlar ayrı eğlenir, erkekler ayrı eğlenir. Kadınlar kadın meclisinde ayrı oynar, erkekler meydana oy- nar. Kadına dinî bakımdan verilen değer, onun erkeklerden uzak olmasıyla ölçülmüştür. Bunun için kadın ve erkek hiçbir zaman bir arada ser- bestçe oynayamamış.

(Devamı var)

an Hınçer'in Ölümlü Nedeniyle :

BİR YAPRAK DAHA DÜŞTÜ

Yazan : Gülali AYDINOĞLU

Türk Halkbilim ve Kültür ağacından, yeni yaprak daha sarardı, Kasım rüzgârlarının üfleşiyle koparak, toprağa düşmüş oldu.

11 Kasım 1979 günü öldüğünü üzümlere öğ-ğimiz Sayın İhsan Hınçer, hiçbir çıkar ve kazanç amacı gütmeksizin kendini Türk folkloru adanmış, otuz yıldır azminden ve çabasının hiçbir şey eksilmeksizin insanüstü bir çalıışmıştır. Gerek yurt içinde ve gerekse dışında Türk Halkbilimi alanında ününü duuş olup, seçkin bir yeri ve saygınlığı vardı. Kendini Türk folkloruna adanmıştı. Yoğun bir yaşam içinde idi. Otuz yıl gibi çeyrek yüzyıldan fazla bir zaman içinde çeşitli zorluklara karşın, enerjiyi yaşatmak bile, bir araştırmacı ve derlemeci için büyük bir başarı olsa gerek...

Her fani gibi, O'da aramızdan ayrılmıştı. O'nu da bundan sonraki Folklor toplantılarına aramızda göremeyeceğiz. Ama, eseri olan **TÜRK FOLKLOR ARAŞTIRMALARI DERGİSİ** için derleme ve araştırmaları yaşayıp, de-



İhsan Hınçer, 1968 yılında.

vam edecektir. O'nun Türk Folkloruna olan hizmetleri asla unutulmayacak, saygı ile anılacaktır.

Ölüm, kimileri için bir kurtuluş ve mutluluktur. Yatalak hastalar, çok acı çekenler ve kendisine bakacak, yaşamını sağlayacak kim-sesi ve geliri olmayanlar için...

Kimileri için ise, büyük yitlilik, yurt ve ulus için bir boşluktur.

Sayın Hınçer, bu ikinci guruptandı. O'nun ölümü, Türk Folkloru için büyük yitiliktir. Eseri ve savaşımları devam etse bile, uğraşısı daha hızlı yürüse bile, mutlak yokluğu hissedilecek, bıraktığı yer sanırım kolay kolay doldurulamayacaktır.

O'nu dergilerden ve yazarlarından çoktan tanıdım. Ama yüz yüze gelmemiştim. İlk kez 7 Temmuz 1974 günü, Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Konferans Salonunda yapılan Türk Dil Kurumunun XIV. Kurultayında yüz yüze gelip tanışmak ve konuşmak nasıplı oldu. Çok babacan, sevecen ve hoşgörülü bir görüntüsü vardı. Ben:

— Sizinle çoktandır yüzyüze gelmek, konuşmak istiyordum. Ancak bugün kısmet oldu, çok mutluyum dedim.

Sayın Hınçer:

— Ben de sizi, dergimdeki ve başka dergilerdeki yazılarınızdan tanıdım, ama, yüzyüze gelip görüşmeyi içtenlikle isterdim, dedi.

Ben:

— Sayın İhsan Bey, bu dergiyi hangi koşullar altında, nasıl yayını sürdürülebiliyorsunuz ve sizin kazancınız ne oluyor? diye sordum.

İhsan Ağabeyimiz, o sevecen ve babacan tavırla güldü ve şu yanıtı verdi:

— Aydınöğlü, ben herşeyden, önce çok güç koşullar altında bu savaşıma atıldım ve dergiyi yayınlamağa başladım. Halen de aynı güçlükler devam ettiği gibi, yıldan yıla da güçleşiyor. Pek çok yıllar zarar ettim, halen de zarar dayım. Ama, güçlüklerden, zarardan yılmadım. Nedeni de, bu işi kazanç için yapmıyorum. Sadece Türk Kültürüne, Türk Folkloruna hizmet için yapıyorum. Zengin Halkbilimimizi, tüm Uluslararası toplantılarda tanıtmak için gönüllü ve sevi ile yapıyorum bu işi. Bir işte aşırı ka-

Ne Denli Üzülsek, Yansak Az :

İHSAN HINÇER'E SAYGIYLA

Yazan : Saffet UYSAL

Kültür adamlarımızın bu dünyadan göçüp gitmelerine ne denli üzümlere, yansak yakılsak azdır. İhsan Hınçer de böyle yanılısı kültür adamlarımızdan biriydi. Yurdumuzda en uzun süre yayını sürdüren bir folklor dergisinin kurucusu ve sahibi olarak halk kültürüne hizmeti, devletin bu konuda yaptıklarından daha fazladır dersem abartma yapmış sayılmam. Ulusal kültürümüzün araştırılması, ortaya konması, buna dayalı olarak geleceğe yönelik çalışmaların ne kadar az ve cılız olduğu gerçeği herkesce kabul edilmektedir. Bunun tartışılması bile gereksiz.

Ben, İhsan Hınçer'i tanıma, O'nunla konuşma, görüş alışverişinde bulunma olanağını bulamadım. Böyle olmasına karşın Türk Folklor Araştırmaları dergisine yolladığım iki yazı nedeniyle uzaktan uzağa bir ilişkimiz oldu. Anlatımadan geçemeyeceğim. Hiç tanımadığım (aslında çok iyi tanıdığım) bir kişi için yazmak biraz ters gelebilir. Ama ben bunu bir görev sayıyorum.

1975 yılı sonbaharına doğru iki yazı yollamıştım dergiye. Yazılar çok titiz hazırlanmış yazılar da değildi. Aradan belli bir süre geçti. Türk Folklor Araştırmaları dergisinde yayınlanmadı. Bir gün görevli bulunduğum TRT Antalya Radyosundaki adresime 3-4 gazete geldi. Yeni yayına başlayan ve belli bir kalıp düşüncenin, bir siyasetin savunusunu üstlenmiş bir gazeteydi. Türk Folklor Araştırmaları dergisine yolladı-

zanç amacı güdülmese, çıkarlar art planda kalırsa, o işten kendin zarar etsen bile, yurt ve ulus kültürü için yararlı olur kanısındayım. Yılmadım, usanmadım, gerilemedim: Ama, bizler yaşlandık, yükü taşıyamıyacak denli güçsüzleştik. Bundan sonra bu uğraşmayı sizler gibi genç ve ulussever arkadaşlarımız üstlenip sürdürmelidir. Bizim kazancımız o zaman, mutluluk duyulacaktır, diye yanıtladı.

Çenazende bulunmayı, omuzumda taşımayı, bir «FATİHA» okumayı ve size olan saygımı son kez olsun göstermeyi çok isterdim. Ama önce böbrek hastalığım sonra görev gereği gelemedim, üzgünüm İhsan Ağabeyimiz.

Size rahmet, ebedi yuvanda rahat uykular dilerim. Umarım tüm acıların dinmiştir, mutlu yaşamına kavuşmuşundur ebedi yerinde...

ğım yazılardan biri o gazetenin folklorla ilgili arka sayfasında yer almıştı. TFA dergisine yolladığım bir yazının böyle bir gazetede yayınlanmış olması beni şaşırttı. Şaşırtmakla kalmadı üzdü. İlk tepki olarak hem İhsan Hınçer'e bir mektup yazarak hem de o gazetenin genel yayın müdürüne yazarak üzüntümü bildirdim. Ve sanırım biraz da ağırca bir dil kullandım. Ama başka bir yola girmedim. Aradan çok geçmedi. Yazımın biri Türk Folklor Araştırmaları Dergisi'nin Ocak 1976 tarihli ve 318. sayısında yayınlandı.

Bu olay sonucu TFA dergisine kızmadım bir türlü. Onu gene eskisi gibi okumaya okumaya, dostlara salık vermeye devam ettim. Hatta bununla da kalmayıp bazı arkadaşları abone yaptırdım. Sonradan bir art düşünce olmadan böyle bir şeyin yapıldığına hükmettim. Dahası olayı anlattığım ve İhsan Hınçer'i tanıyan dostlar İ. Hınçer'in iyi niyetli bir kişi olduğunu, bir art düşünce taşımadan böyle bir yanlışlığın meydana gelebileceğini söylediler.

Yakınlarda, bundan 3.5 ay önceleri, kendisine yazarak bu olumsuz ilişkiden dolayı en azından kendime düşen yaklaşmayı göstermeyi düşünüyordum. İstanbula gittiğim bir zamanda kendisine uğramayı kuruyordum. Ama bir türlü olmadı. Ne mektup yazabildim, ne de görüşme olanağı yakalayabildim.

Aramızdaki bu biraz tatsız gibi görünen duruma karşın hiçbir zaman kızmadım. Otuz yıllık bir emeğe kızmak insanın içinden gelmiyor.

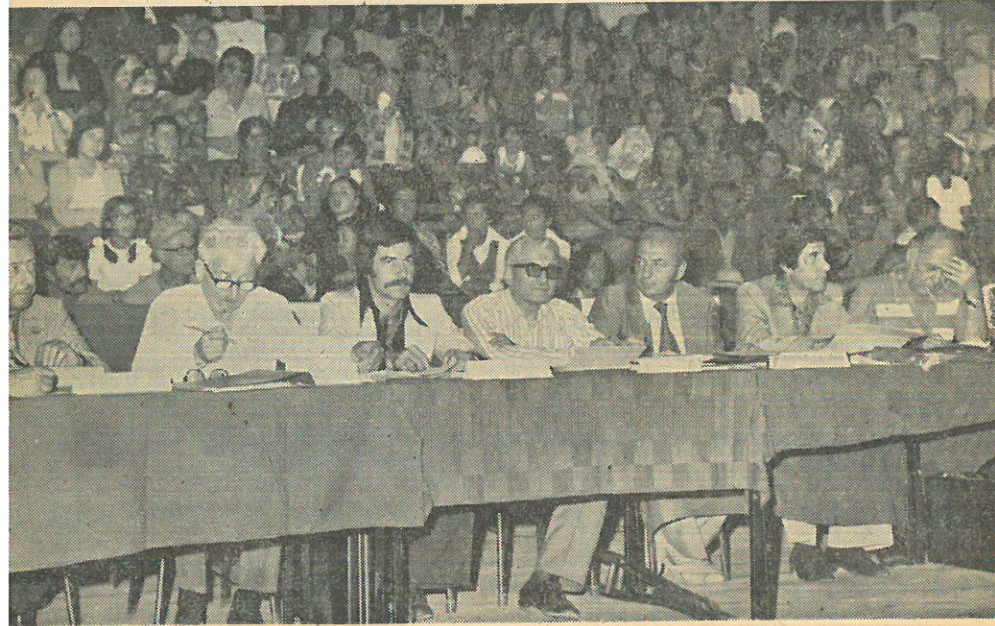
Her kültür adamlarımızın yitip gitmesine duyulan üzüntünün yanında İhsan Hınçer'e üzümlere, yanıp yakılmak için daha büyük nedenler var. Otuz yıllık bir folklor birikimini günümüze getiren ve geniş bir kaynak bırakan İ. Hınçer için ne söylenebilir azdır.

Kayıp, Türk Folkloru içindir, kültür alanımız içindir. İnsan bugüne değin aksatılmadan sürdürülen bu güzel çalışmaların sürdürülmesini istemekten başka bir şey söyleyememenin sıkıntısını çekiyor. Dilerim bu çalışma aksatılmaz. Dilerim bu emek birikimi gene aynı coşkuyla O'nun anısına yaraşır biçimde sürdürülür. Hepimizin bu yönde görevli olduğunu sanıyorum.

HİNÇER'İN DERGİMİZDE ÇIKAN YAZILARI

Derleyen : Nursel HİNÇER

1. Türk Folklor Araştırmaları'nı niçin çıkarıyoruz — Cilt 1, Sayı 1, Sayfa 1.
Konya'lı Âşık Mehmet Yakıcı (I) — C. 1, S. 5, Sf. 72.
Konya'lı Âşık Mehmet Yakıcı (II) — C. 1, S. 7, Sf. 111.
Mahit Lütfi Salcı'nın son şiiri — C. 1, S. 10, Sf. 158.
"Birinci Yıl Biterken" — C. 1, S. 12, Sf. 177.
Şarkışlalı Âşık Veysel Şatıroğlu (I) — C. 1, S. 14, Sf. 216.
"Dedim — Dedi" (Şiir) — C. 1, S. 14, Sf. 218.
Şarkışlalı Âşık Veysel Şatıroğlu (II) — C. 1, S. 15, Sf. 237.
Haluk Nihat Pepeyi, Eserleri ve Türk Destanı üzerine çalışmalar — C. 1, S. 20, Sf. 213.
Devlet Konservatuarı ve Halk Melodileri Derleme İşleri — C. 1, S. 22, Sf. 337.
Masal: Yüreğim Atıpbatır Tandırdaki Helele Gibi — C. 1, S. 23, Sf. 367.
Konya için (Şiir) — C. 1, S. 24, Sf. 380.
13. Ey Zalim Güzel (Şiir) — C. 2, S. 28, Sf. 439.
14. Kitaplar Arasında: Ankaranın Eski Evleri — C. 2, S. 32, Sf. 512.
15. Jübilesi Münasebetiyle Âşık Veysel Şatıroğlu — C. 2, S. 34, Sf. 529.
16. İçtimai Tedrisatta Folklor — C. 2, S. 36, Sf. 561.
17. Kitaplar Arasında: Türk Halk Edebiyatı — C. 2, S. 37, Sf. 591.
18. Kitaplar Arasında: Karacaoğlan — C. 2, S. 39, Sf. 623.
19. Affedemiyeceğimiz Hatalar — C. 2, S. 43, Sf. 673.
20. İstanbul Folkloru — C. 2, S. 46, Sf. 721.
21. Folklor ve Etnoğrafya Enstitüsü İhtiyacı — C. 3, S. 52, Sf. 817.
22. Milli Kıyafetlerimiz — C. 3, S. 59, Sf. 935.
23. Yine Milli Oyun Müsabakaları Mevzuunda — C. 3, S. 61, Sf. 961.
24. Türk Halk Oyunları Enstitüsü Kuruluyor — C. 3, S. 69, Sf. 1103.
25. Türk Folkloru'nun Bayramı — C. 3, S. 70,



1. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'nın düzenlediği Kırşehir 1976 Türkiye Bögesel Halk Oyunları Yarışması jürisinde, Soldan sağa Orhan Tuğsavul, Ömer Salor, İsmail Özboyacı, İhsan Hınçer, Nevzat Gözaydın, Fikret Değerli ve Şerif Baykurt.

- Sf. 1105.
26. Folklor ve Etnoğrafya Kılavuz ve Metodları — C. 3, S. 71, Sf. 1121.
27. Türk Folklor Derneğinin Düzenlediği İstisgarî Folklor Kongresi — C. 4, S. 74, Sf. 1169.
28. Arınış (Şiir) — C. 4, S. 75, Sf. 1198.
29. Kitaplar Arasında: Kerkük Hoyrat ve Manileri — C. 4, S. 79, Sf. 1262.
30. Kitaplar Arasında: Halk Şiiri: XVIII. Yüzyıl — C. 4, S. 80, Sf. 1279.
31. New-York'ta kurulan Amerikan Türk Folklor Derneği — C. 4, S. 82, Sf. 1305.
32. Bir Kayseri Masalı: Üç Köse — C. 4, S. 84, Sf. 1343.
33. İkinci Halk Oyunları Bayramı — C. 4, S. 85, Sf. 1359.
34. Âşık Mehmet Çakırtaş — C. 4, S. 86, Sf. 1374.
35. Dedem Konya'lı Oğlakçı Hacı Hasan — C. 4, S. 88, Sf. 1401.
36. Bir Masal: Konya'lı Kayseriliye Nasıl Külah Giydirmiş — C. 4, S. 95, Sf. 1520.
37. Kitaplar Arasında: Minstrel Tales From Southeastern Turkey — Güneydoğu Anadolu'da Sazsairi hikâyeleri — C. 4, S. 96, Sf. 1527.
38. Bazı Halk İlaçları — C. 5, S. 104, Sf. 1660.
39. Brüksel Fuarı ve Türk Milli Dansları — C. 5, S. 106, Sf. 1685.
40. Kıbrıs Etnolojisi ve Etnoğrafyası — C. 5, S. 109, Sf. 1745.
41. Mehmet Halit Bayrı'yı Kaybettik. — C. 5, S. 112, Sf. 1785.
42. Bayrı'nın Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri — C. 5, S. 114, Sf. 1833.
43. Âşık Remzi Akbaş Halit Bayrı mıdır? — C. 5, S. 115, Sf. 1852.
44. Gölge Oyunlarının ve Karagöz'ün Doğuşu — C. 5, S. 119, Sf. 1931.
45. On Yıl Biterken — C. 5, S. 120, Sf. 1943.
46. Üçüncü Halk Oyunları Bayramı — C. 6, S. 121, Sf. 1966.
47. Folklor Kelimesinin Yersiz İsrarı — C. 6, S. 123, Sf. 1997.
48. Türkçe Şiir Yazan Ermeni Şairler — C. 6, S. 125, Sf. 2054.
49. Hayali Küçük Ali ve Karagöz — C. 6, S. 128, Sf. 2107.
50. Hürriyet Destanı, C. 6, S. 131, Sf. 2157.
51. Dördüncü Halk Oyunları Bayramı — C. 6, S. 132, Sf. 2186.
52. Halk Oyunlarımızın Zaferi — C. 6, S. 133, Sf. 2206.
53. Âşık Şemsi Yastıman — C. 6, S. 134, Sf. 2228.
54. Âşık Ali İzzet Özkan — C. 6, S. 135, Sf. 2247.
55. Helvacı Baba ve Yatırlar — C. 6, S. 137, Sf. 2277.
56. Türk Folklor Derneği ve Tüzüğü — C. 6, S. 138, Sf. 2297.
57. Kastamonu'lu Âşık Yorgansız Hakkı Baba — C. 6, S. 139, Sf. 2326.
58. Halk Şiirinde 27 Mayıs ve Öncesi — C. 6, S. 142, Sf. 2377.
59. Ali Rıza Yalçın da Öldü — C. 6, S. 143, Sf. 2419.
60. Beşinci Halk Oyunları Bayramı, C. 6, S. 144, Sf. 2446.
61. Birinci Halk Oyunları Semineri — C. 7, S. 145, Sf. 2477.
62. Büyük İlim Adamı Osman Nuri Ergin — C. 7, S. 146, Sf. 2495.
63. Mahmut Ragıp Gazimihâl'i de Kaybettik — C. 7, S. 149, Sf. 2586.
64. Mahmut Ragıp Gazimihâl Sayısı — C. 7, S. 152, Sf. 2657.
65. Âşık Kalender Eren — C. 7, S. 157, Sf. 2819.
66. Sarısözen'i de Kaybettik. C. 7, S. 162, Sf. 2949.
67. Kitaplar Arasında: Tortumlu Âşık Sümmâni — C. 8, S. 166, Sf. 3061.
68. Halk Şiiri ve Ozanlar (I) — C. 8, S. 167, Sf. 3077.
69. Halk Şiiri ve Ozanlar (II) — C. 8, S. 168, Sf. 3124.
70. X. Türk Dil Kurultayı — C. 8, S. 169, Sf. 3154.
71. Yugoslavya Gezisi Notları (I) Müzecilerimizin Kaçırıldığı Büyük Fırsat — C. 8, S. 172, Sf. 3217.
72. Yugoslavya Gezisi Notları (II) Belgrad ve Saraybosna — C. 8, S. 173, Sf. 3251.
73. Yugoslavya Gezisi Notları (III) Saraybosna'da Yapılan Tören — C. 8, S. 174, Sf. 3286.
74. Yugoslavya Gezisi Notları (IV) Poçitelj ve Stolaç'ta Gördüklerim — C. 8, S. 175, Sf. 3306.
75. Türk Kıbrıs'ın Tarihi ve Etnolojisi — C. 8, S. 176, Sf. 3329.
76. Yugoslavya Gezisi Notları (V) Hersek'in

HİNÇER'İN ARDINDAN

Yazan : Mahmut SURAL

im, doğum kadar son derece doğal bir ma insanoğlu ölüme alışma eğiliminde. Değerli hemşehrimiz, aziz kardeşimiz Hınçer'in vefat haberini aldığım zaman, için düşünme gücümü yitirir gibi oldum. uzun bir zamandanberi kanserden muz. Tıbbın en son tedavi buluşları da uygulhalde kurtuluş umudu yoktu, hastalık doruğuna izliyordu; bunu kendisi de biliyordu. zılgı süresince kendisiyle birkaç kez te görüşmüştüm. Son görüşmemizde, men, stalığın ağrılarında, sükûnetle yakınıyordu ölümüne o kadar hazırды ki...

san Hınçer, Konyamızı tanınmış ailele birisinin oğlu olan Hulusi beyle, Oğlakçı Hasan Ağanın kızı Miyase Hanımın oğulu Ünlü nüktedanlarımızdan rahmetli Oğlakçı Hasan Ağanın da torunu oluyordu. Hınçer'in kököl öğrencisi iken, tatillerde dedesinin evindeki dükkânında ona yardım ederdi. Hınçer'in dükkânında çıkan bir yangında, bir ayağı yanmış ve kesilmişti. Bu sakatlık, onda en küçüğüne ters etki göstermemiş, enerjisini bile-tilerle Orta öğrenimini Konya'da tamamlamış, İstanbul Belediyesinde görev almıştı. yıllardanberi İstanbul Belediyesinin Varlık Müdürlüğü görevini, büyük bir başarıyla yürütüyordu. Belediyenin, âdeta ana

direkliğini yapıyordu. İnsanı kıskandıracak kadar çok seveni, sayanı vardı. Ne mutluluktur bu?...
İhsan Hınçer, Türk Folklorunun eşsiz bir otoritesiydi. Otuz yıldan buyana aksatmadan yayınladığı «Türk Folklor Araştırmaları Dergisi», O'nun en büyük ve ulaşılmaz eseridir. Türkiye'de, bir benzeri daha yoktur. Tüm Dünya Üniversiteleri bu derginin abonesidir. Ölüm döşeğinde bile dergisini yayınlama başarısını göstermiştir. Umarım, oğulları Bora ve Çora Hınçer'ler, bu eserin yayını, babalarının adına layık bir biçimde sürdürürler, bu da bizim tesellimiz olur..

Artık şimdi belleklerimizde, aziz kardeşim İhsan Hınçer'in o sevecen, içtenlikli, sıcak ve güzel yüzünün, sadece hayali kalmıştır. Konyamızın yetiştirdiği, insanlığına ve dostluğuna doyulmaz bu değerli çocuğu kaybetmiş olmanın derin üzüntüsünü paylaşacak dost arıyorum...
Sevgili kardeşim İhsan Hınçer'e Tanrıdan rahmet ve mağfiret, sayın eşine, yavrularına, torunlarına ve tüm sevenlerine taziyetlerimi sunarım, baş sağlığı dilerim. Mezarın cennet olsun İhsanım...

Not : Bu yazı, 13 Kasım 1979 da «Konya'nın Sesi» gazetesinde yayımlanmıştır.

Merkezi Mostar'da — C. 8, S. 176, Sf. 3378.
Yugoslavya Gezisi Notları (VI) Blagaj ve Sarı Saltuk Tekkesi — C. 8, S. 178, Sf. 3398.
Yugoslavya Gezisi Notları (VII) Sarejevo'ya Dönüş ve Veda — C. 8, S. 180 — Sf. 3462.
Folklorun Sanat ve Turizm Etkisi — C. 9, S. 182, Sf. 3505.
Dicle Öğretmen Okulunun Sergisi — C. 9, S. 183, Sf. 3539.
Mevlâna'yı Anma Törenleri — C. 9, S. 186, Sf. 3630.
Nasreddin Hoca, Mansur, Nesimi — C. 9, S. 192, Sf. 3805.
Halk Melodileri Derleme Gezileri — C. 9, S. 198, Sf. 3953.
Folklor Enstitüsü Kuruluş Semineri — C. 10, S. 202, Sf. 4065.

85. Kitaplar Arasında: Atasözleri ve Deyimler — C. 10, S. 203, Sf. 4111.
86. XI. Türk Dil Kurultayı ve Bilimsel Bildiriler — C. 10, S. 206, Sf. 4197.
87. L. Picken'in Türk Halk Çalgıları Araştırmaları — C. 10, S. 207, Sf. 4205.
88. Birinci Aşık Bayramı — C. 10, S. 208, Sf. 4246.
89. Çamşıhlı Âşık Ali Rıza Yalçın — C. 10, S. 209, Sf. 4281.
90. Ferruh Arsunar'ın 1. Ölüm Yıldönümü — C. 10, S. 210, Sf. 4302.
91. Şair Halil Soyuer — C. 10, S. 211, Sf. 4332.
92. Suzan Koldaş ve Türk Giysili Bebekleri — C. 10, S. 212, Sf. 4358.
93. Turizm Yılı ve Folklor — C. 10, S. 215, Sf. 4429.
94. Ölümü Dolayısıyla Herman Harold Kreider

ARAŞTIRMALARI

- C. 10, S. 216, Sf. 4458.
95. Kitaplar Arasında: Bosna - Hersek Müslüman Halk Ozanlarının Türküleri — C. 11, S. 217, Sf. 4486.
96. Ahmet Kutsi Tecer'in ardından — C. 11, S. 218, Sf. 4113.
97. Tecer'in Halkevleri Seminerindeki Konuşması — C. 11, S. 219, Sf. 4548.
98. Kitaplar Arasında: Tales Alive in Turkey — Türkiye'de Yaşayan Masallar — C. 11, S. 220, Sf. 4586.
99. Ankara'lı Âşık Ömerir Üç Koşması — C. 11, S. 221, Sf. 4613.
100. Paris Unicef Galasında Türk Folk Dans Grubu — C. 11, S. 223, Sf. 4666.
101. Mahmut Işıman — C. 11, S. 224, Sf. 4694.
102. Romanyalı Eugenia Popescu — Judetz — C. 11, S. 230, Sf. 5056.
103. Konya'da 3. Âşıklar Bayramı Yapılıyor — C. 11, S. 231, Sf. 5100.
104. Türk Folklor Kurumu ve Çalışmaları — C. 11, S. 233, Sf. 5135.
105. Romanya Pirinçta Deviet Folklor Topuluğu Türkiye'de — C. 12, S. 235, Sf. 5212.
106. Tulum ve Bir Tulum Çalıcısı: 'Remzi Bekâr — C. 12, S. 238, Sf. 5288.
107. İstanbul İkinci İlkokullar Arası Folklor Şenliği — C. 12, S. 239, Sf. 5316.
108. Fransız - Türk Halk Dans Grupları Değişimi — C. 12, S. 240, Sf. 5359.
109. Halk Oyunları Topluluklarımızın Giyimleri — C. 12, S. 240, Sf. 5360.
110. Halk Oyunları Gruplarımızın Başarıları — C. 12, S. 243, Sf. 5415.
111. Hıltonda İftar ve Ramazan Eğlenceleri — C. 12, S. 245, Sf. 5483.
112. Türklere Yüzyümlüğü ve Ağırılık — C. 12, S. 246, Sf. 4999.
113. Behçet Kemal Çağlar'a Dair — C. 12, S. 248, Sf. 5555.
114. Cahit Öztelli Milli Folklor Enstitüsü'nden Ayrıldı — C. 12, S. 251, Sf. 5655.
115. İstanbul Folkloru'na Katkıda Bulunan Değerler — C. 13, S. 253, Sf. 5704.
116. Confolens Folklor Festivaline Bakırköy Halkevi Katıldı — C. 13, S. 255, Sf. 5766.
117. Konya'da Âşıklar Bayramı Geleneği — C. 13, S. 258, Sf. 5837.
118. Liselerarası Halk Oyunları Yarışması — C. 13, S. 260, Sf. 5906.
119. TRT'nin Kültür, Sanat ve Bilim Ödülleri — C. 13, S. 262, Sf. 5954.
120. Halk Musikisi, Aranjmanlar ve Moğollar — C. 13, S. 263, Sf. 5992.
121. XI. Türk Dil Bayramı ve Yunus Emre'yi Anma Törenleri — C. 13, S. 265, Sf. 6062.
122. İngiltere ve Fransa Halk Oyunları Festivaleri — C. 13, S. 267, Sf. 6113.
123. Sünnetin Tarihçesi ve Sünnet Düğünleri — C. 13, S. 268, Sf. 6148.
124. I. Türk Folkloru Danışma Kurulu Toplantısı — C. 13, S. 270, Sf. 6183.
125. Özbenli, Çalışmaya Fırsat Bulamadan Ayrıldı — C. 14, S. 271, Sf. 6217.
126. Liselerarası Halk Oyunları Yarışması ve Neticeleri — C. 14, S. 272, Sf. 6252.
127. Gürün'lü Âşık Gülhanî — C. 14, S. 273, Sf. 6289.
128. Sarıkamış'lı Âşık Mevlit İhsanî — C. 14, S. 274, Sf. 6318.
129. Prof. Dr. Kurt Reinhard Yeni Derlemeler Yapıyor — C. 14, S. 275, Sf. 6347.
130. Jübilesi Dolayısıyla Eflatun Cem Güney — C. 14, S. 276, Sf. 6351.
131. Halk Oyunları Resimleri Sergisi — C. 14, S. 276, Sf. 6376.
132. Dr. Gervers Keçe Yapımını İncelemek İçin Yurdumuza Geldi — C. 14, S. 277, Sf. 6393.
133. Uluslararası Folklor Festivalleri Komitesi (CIOFF) — C. 14, S. 278, Sf. 6419.
134. Karagöz Ekibimiz Fransa'da Büyük İlgi Gördü — C. 14, S. 280, Sf. 6468.
135. Dede Korkut Kitabı Amerika'da Folklor Yayınlandı — C. 14, S. 282, Sf. 6526.
136. 1972'de Dünya Türk Halk Oyunlarını Yine Alkışladı — C. 14, S. 282, Sf. 6541.
137. Cirit Oyunu — C. 14, S. 283, Sf. 6568.
138. Anadolu Kadın Başlıkları ve Giysileri — C. 14, S. 284, Sf. 6589.
139. I. İstanbul Festivali 21 Haziranda Başlıyor — C. 14, S. 285, Sf. 6616.
140. Tanburi Necdet Yaşar ve Washington — Seattle Üniversitesi — C. 14, S. 286, Sf. 6631.
141. Karacaoğlan'ın Yaşadığı Çağ — C. 14, S. 287, Sf. 6665.
142. Mut'ta Yapılan Karacaoğlan Şenlikleri — C. 14, S. 288, Sf. 6703.
143. Cumhuriyet'in 50. Yılında Türk Folkloru — C. 15, S. 291, Sf. 6769.
144. I. İstanbul Festivali Folklor Bölümü Gösterileri Başarı Kazandı — C. 15, S. 292, Sf. 6818.
145. I. Uluslararası Türk Folklor Semineri — C.

DERGİMİZİN BAYİLERİ

İSTANBUL'DA

1 — Elif Kitabevi, Sahafklar, No. 4, Beyazıt

2 — Çantay Kitap ve Kırtasiyeevi, Koska, Belediye dükkanları, Beyazıt

3 — Enderun Kitabevi, Beyazsaray, Zemin Kat, No. 46, Beyazıt

4 — ABC Kitabevi, Tünel Meydanı, No. 1, Tünel - Beyoğlu.

5 — Nihal Kitabevi, Sahafklar, No. 3, Beyazıt.

ANKARA'DA :

1 — Turhan Kitabevi, Kocabeyoğlu Pasajı No. 64 - 68, Yenışehir.

2 — Bilgi Kitabevi, Sakarya Caddesi No. 8, Yenışehir.

3 — Hat Kitabevi, Soysal Pasajı, II. Çarşı katı, No. 6, Yenışehir.

KONYA'DA:

1 — Yeni Kitabevi, Hükümet Alanı.



AKBANK
KÜLTÜR YAYINLARI
VE SANAT GALERİLERİYLE
ÜLKE KÜLTÜRÜNÜN
HİZMETİNDE

Kültür hizmetlerinde de
AKBANK



(Folklor: 133)

EV
sahibi olmak
SİZİN DE
hakkınızdır

YUVA
hesabımızla
EV
edinmenize
yardımcıyız
asırlık tasarruf bankası
EMNİYET
SANDIĞI

(Basın: 6004 — 134)

257

165. Mustafa Tahtakıran — C. 16, S. 321, Sf. 7621.
166. Halk Oyunları Yarışmaları — C. 16, S. 322, Sf. 7659.
167. Silifke Festivali — Çukurova Folklor Semineri — C. 16, S. 323, Sf. 7686.
168. IX. Ohrid Balkan Festivali ve Türk Grubu C. 17, S. 325, Sf. 7743.
169. Büyük Folklorcu Yusuf Ziya Demircioğlu — C. 17, S. 326, Sf. 7754.
170. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Türk Halk Oyunları Topluluğu — C. 17, S. 327, Sf. 7782.
171. Türk Halk Dansları Topluluklarımız Oyunları ve Giyimleriyle Dış Ülkelerde Büyük İlgi Görüyor — C. 17, S. 329, Sf. 7846.
172. Mehmet Hilmi Gür — C. 17, S. 335, Sf. 8015.
173. Liselerarası Halk Oyunları Yarışmaları — C. 17, S. 336, Sf. 8042.
174. X. Ohrid Uluslararası Balkan Festivali — C. 17, S. 337, Sf. 8078.
175. Uluslararası 5. İstanbul Festivalinde Folklor — C. 17, S. 338, Sf. 8098.
176. CIOFF'un 1977 Kongresi İstanbulda Yapıldı — C. 17, S. 339, Sf. 8126.
177. Halk Oyunlarımızın Büyük Gücü — C. 17, S. 340, Sf. 8141.
178. Hikmet Turhan Dağlıoğlu — C. 17, S. 341, Sf. 8175.
179. Bozkırlı Ali Kemal Akça — C. 17, S. 342, sf. 8211.
180. Şeker Hastalığını İyileştiren Halk İlaçları — C. 18, S. 348, Sf. 8382.
181. Büyük Dostum Öztelli İçin — C. 18, S. 355, Sf. 8561.
182. Orhan Tuğsavulu Geçen Yıl Yitirmiştik — C. 19, S. 362, Sf. 8757.
183. Hastalık Destanı (Şiir) — C. 19, S. 364, Sf. 8830.

- 15, S. 293, Sf. 6838.
Son Kavuklu İsmail Dümbüllü ve Hayatı (I) — C. 15, S. 294, Sf. 6872.
Son Kavuklu İsmail Dümbüllü ve Hayatı (II) — C. 15, S. 295, Sf. 6885.
Türklerde Başlık ve Mehir — C. 15, S. 295, Sf. 6898.
Âşık Veysel Bibliyografyası — C. 15, S. 296, Sf. 6933.
Yirmibeşinci Yıl Tamamlanırken — C. 15, S. 300, Sf. 7021.
Dördüncü Folklor Derleyicisi Yetiştirme Kursu — C. 15, S. 301, Sf. 7049.
Kıbrıs Türk Folkloru — C. 15, S. 303, Sf. 7105.
Dokuzuncu Türkiye Âşıklar Bayramı Yapıldı — C. 15, S. 305, Sf. 7183.
Kıbrıs Zaferi, Ozanlarımız ve Yapılan Plâklar — C. 16, S. 307, Sf. 7238.
Karagöz Kursu ve Tunus'a Giden Karagöz Ekibi — C. 16, S. 308, Sf. 7266.
Sekizinci İstanbul İlkokullararası Halk Oyunları Yarışması — C. 16, S. 310, Sf. 7321.
Karacaoğlan Yayınları ve Bibliyografyaları — C. 16, S. 311, Sf. 7329.
I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi — C. 16, S. 312, Sf. 7357.
Dördüncü Uluslararası Balkan Folklor Sempozumu — C. 16, S. 313, Sf. 7399.
Türk Halk Oyunları Topluluğunun Başarısı — C. 16, S. 315, Sf. 7454.
Türk Düşün ve Gelenekleri Avrupa'da — C. 16, S. 317, Sf. 7510.
Bir Dev Eser: Folk Musical Instruments of Turkey — C. 16, S. 318, Sf. 7538.
Fındıkoğlu ve Folklor — C. 16, S. 319, Sf. 7553.
Karagöz Oynatım ve Figür Sanatçısı Orhan Kurt — C. 16, S. 320, Sf. 7595.

Yıllık abonesi: 120,

Altı aylık abonesi: 60
lıradır.

Yurt dışı senelik abone:

\$ 8, £ 4, DM. 15

Sahibi ve Yazı İşlerini Fiilen İdare Eden Sorumlu Yönetmen :

BORA HİNÇER

Mektup ve havale için adres: Posta Kutusu: 46, Aksaray — İstanbul, Tel.: 22 49 74

**TÜRK
FOLKLOR
ARAŞTIRMALARI**

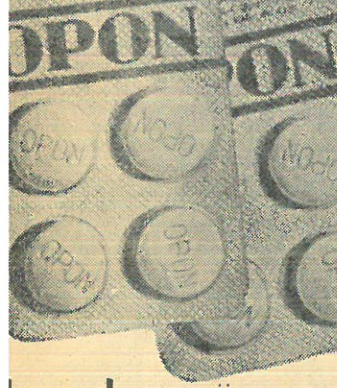
Basılmayan yazılar
istenince geri gönderilir

Dizgi ve baskı:

YÖRÜK MATBAASI

İstanbul

ntanızda
pima



undurunuz



**ANADOLU
BANKASI**
SİZİN EŞİNİZİN
ÇOCUKLARINIZIN
kısacası
AİLENİZİN BANKASIDIR

(Yeni Ajans: 135)

(Folklor: 136)



biralarn "ASI"
tekel birası...

(Basın: 60109 — 137)

HER YERDE HER ZAMAN
hizmetinizde

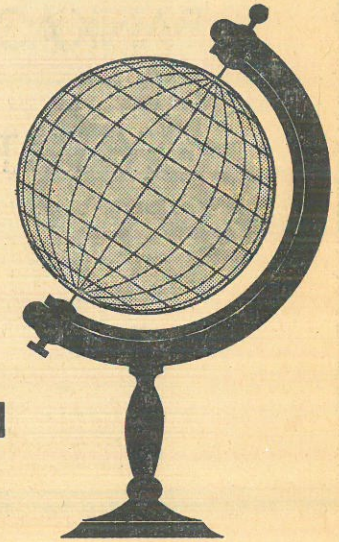


T.C. ZİRAAT BANKASI

(Basın 20143/60092 — 138)

DÜNYANIN HER YERİNDEKİ MUHABİRLERİ
YURDUN DÖRT KÖŞESİNDEKİ
ŞUBELERİYLE
YURT İÇİ VE YURT DIŞI
TÜM BANKACILIK İŞLERİNİZDE

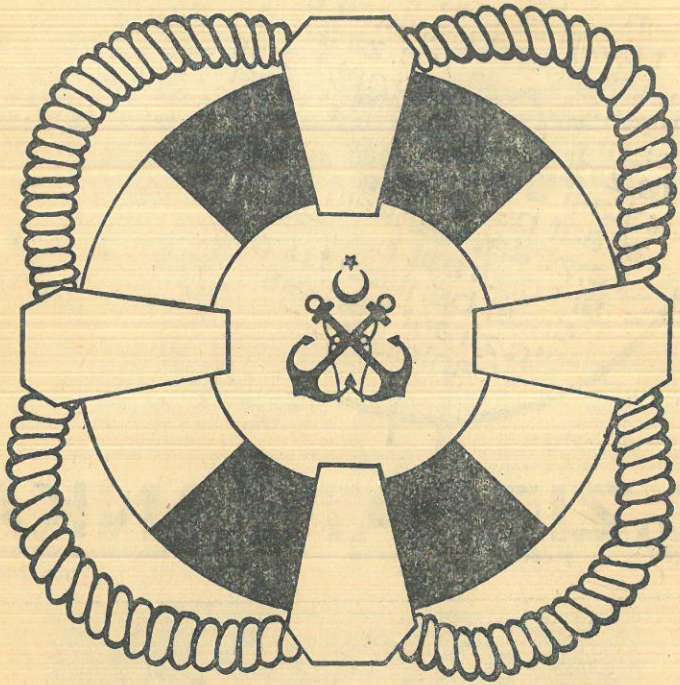
**TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK**
ikinci adresiniz



İSTANBUL REKLAM

(Folklor: 139)

DENİZCİLİK BANKASI T.A.O.



BANKACILIKTA
VE
SEYAHATTE

SÜRAT
EMNİYET
KONFOR
TECRÜBE
GÜVEN